

Suukappale- ja huulipäristely- harjoitukset trumpetinsoiton alkeisopetuksessa

Hyödyt ansatsin kehitykselle ja ylläpidolle

Ulrika Buss

Opinnäytetyö, AMK

Toukokuu 2023

Kulttuuriala

Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma

Buss Ulrika**Suukappale- ja huulipäristelyharjoitukset trumpetinsoiton alkeisopetuksessa - Hyödyt ansatsin kehitykselle ja ylläpidolle.**

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2023, 61 sivua.

Kulttuuriala. Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: Suomi

Verkkojulkaisulupa myönnetty: kyllä

Tiivistelmä

Monimenetelmällisen tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia mitkä hyödyt suukappale- ja huulipäristelyharjoitusten aktiivisella pitkäaikaisella käytöllä trumpetinsoiton alkeisopetuksessa on oppilaiden ansatsin kehitykselle. Suukappale- ja huulipäristelyharjoituksia käytetään melkein aina ensimmäisillä soittotunneilla opettamaan ansatsinmuodostamisen perusteita sekä yleisinä lämmittelyharjoituksina, mutta trumpetinsoiton opettajien keskuudessa on eriäviä mielipiteitä siitä, kuinka paljon näitä harjoituksia kannattaa tehdä jatkossa. Mitkä ovat loppujen lopuksi päristelyharjoitusten funktio ja hyödyt?

Selvytyksen saamiseksi näihin kysymyksiin on ensin uppouduttava trumpettiansatsin tekniseen ytimeen – mikä on ansatsi, miten se muodostetaan, mitä ongelmia ja virheitä kannattaa välttää. Opinnäytetyössä esitellään laajan kirjallisen materiaalin pohjalta näitä teoreettisia käsitteitä sekä esimerkkejä eroavista näkemyksistä, lähestymis- ja soittotavoista sekä käytänteistä trumpettipedagogiassa. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin lähettämällä sähköinen Webropol-kysely Suomen musiikkiopistojen ja konservatorioiden trumpettipedagogeille sekä haastatteleamalla kahta trumpettipedagogiikan pitkän linjan ammattilaista. Kysely koostui sekä monivalintakysymyksistä että avoimista täydennyskysymyksistä. Haastattelut olivat muodoltaan teemahaastatteluja, jotka toteutettiin etänä, videopuhelusovellusta hyödyntäen. Haastatteluaineisto ja kyselyn avoimien kysymysten vastauksia analysoitiin teemoittelun kautta ja kyselyn monivalintakysymysten vastaukset analysoitiin määrällisin menetelmin.

Opinnäytetyön tutkimuksessa ilmeni että suukappale- ja huulipäristelyllä on sekä hyöty- että haittapuolia. Suukappalepäristelyllä voidaan oppia muodostamaan ja kehittämään ansatsia sekä useita erilaisia aspekteja trumpetinsoiton tekniikassa, kuten mm. hengitys, puhallus, tuki, vokaalien käyttö, intonaatio, artikulaatio ja äänen laatu. Suukappalepäristelyn mahdollisiin haittapuoliin kuuluu kuitenkin mm. että ansatsi voi mennä tukkoon ja oppilas voi oppia virheellisiä soittokäytäntöjä kuten huulten puristaminen yhteen, huulten virheellinen kiristäminen, sekä liian vähäinen tai runsas puhaltaminen suukappalepäristelyssä puuttuvan soittimen vastapaineen takia. Haastateltavat totesivat, että opettajan rooli on päristelyharjoitusten ohjauksessa hyvin tärkeä, ja mahdollisiin virheisiin ja ongelmakohtiin on puututtava hyvin herkästi. Huulipäristelyn hyötyihin kuuluu mm. että sen kautta on helppo opettaa aloitteleville lapsioppilaille äänentuoton ja ansatsin alkeita. Huulilla päristellessä leuka menee luonnollisesti oikeaan asentoon sillä muuten ei huulia saa värisemään. Lisäksi ilmaa on puhallettava kunnolla, jotta ääntä saa tuotettua huulilla – asia, joka on eduksi trumpetin soitossa. Huulipäristelyn haittapuoliin lasketaan kuitenkin mm. että ansatsi on hyvin erilainen trumpettiansatsiin verrattuna koska suukappaleen reuna ei ole rajaamassa huulten resonoivaa aluetta. Tämä saattaa aiheuttaa äänen kireyttä ja suupielien virheellistä kiristämistä.

Avainsanat (asiasanat)

Trumpetti, ansatsi, päristely, suukappalepäristely, huulipäristely, trumpetin alkeisopetus

Buss Ulrika

The benefits of buzzing exercises for teaching beginner trumpet students

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2023, 61 pages.

Culture. Degree Programme in Music. Bachelor's thesis.

Permission for web publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The purpose of this mixed methods study was to determine the benefits of regularly using buzzing exercises in teaching beginner trumpet students. Buzzing exercises are commonly used in the first lessons to teach a beginner student how to form the embouchure, and also as warmup exercises. There is, however, differing opinions in the trumpet community, to whether there is a point to continue doing these exercises after the first few lessons. What are the benefits of buzzing?

In order to answer this question, we must delve into the core of the trumpet embouchure – what is an embouchure, how do you form the embouchure and what kind of problems and mistakes should be avoided. These theoretical concepts are studied and presented in this bachelor's thesis, based on a broad literary material. The research was done by sending an electronic Webropol survey to the trumpet teachers working in the music institutions and conservatories of Finland, and by interviewing two professional trumpet teachers. The survey consisted of multiple-choice questions and free-form follow-up questions. The interviews were semi-structured and were carried out by using a video call application. The interview material and free-form answers of the survey were analyzed using thematic analyzing method, and the multiple-choice questions were analyzed using quantitative methods.

The results of the research showed that mouthpiece- and lip buzzing have benefits and disadvantages. Mouthpiece buzzing can be used to teach the basic forming of an embouchure and also developing the embouchure. It can also be used to develop several different aspects of the trumpet playing technique, such as breath, blowing, breath support, the using of vowels, intonation, articulation and sound quality. The disadvantages of mouthpiece buzzing are that the embouchure can “clog up” and the student can mistakenly learn bad playing habits such as pressing the lips together, stretching and tensing the lips incorrectly and blowing either too little or too much because of the lack of backpressure from the mouthpiece. The interviewees stated that the role of the teacher is very important in the use of buzzing exercises and that the teacher needs to be very alert to possible mistakes and problems. The benefits of lip buzzing is that it is a very easy way to teach young students how to produce sound and form an embouchure. Lip buzzing makes teaching the basics of embouchure to young students much easier because one does not have to explain the intricate details of embouchure to them, and they still end up doing things instinctively correct. For example, the jaw will automatically position correctly because otherwise it is impossible to produce sound. The disadvantages are, however, that the lip buzzing embouchure is very different to the trumpet embouchure because the mouthpiece rim is not present to define the resonating area of the lips. This may result in a strained sound and cause incorrect tightening or pulling of the corners of the mouth.

Keywords/tags (subjects)

Trumpet, embouchure, buzzing, lip buzzing, free buzzing, mouthpiece buzzing

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tavoitteet ja tutkimuskysymys	5
3	Tietoperusta	6
3.1	Suukappale- ja huulipäristely	7
3.2	Trumpettiansatsi	9
3.3	Trumpetin soittotekniikan perusteita	12
4	Materiaalit ja metodit	14
4.1	Monimenetelmällinen tutkimusmetodi	14
4.2	Teemahaastattelu.....	16
4.3	Kysely.....	17
4.4	Eettisyys ja luotettavuus.....	20
5	Tulokset ja pohdinta	23
5.1	Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt alkeisopetuksessa	23
5.2	Suukappale- ja huulipäristelyn haittapuolet.....	27
5.3	Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt edistyneemmille oppilaille	30
6	Yhteenveto	31
	Lähteet	35
	Liitteet	37
	Liite 1. Etukäteissähköposti haastateltaville	37
	Liite 2. Etukäteissähköposti Webropol-lomakkeeseen vastaajille.....	38
	Liite 3. Saatekirje rehtoreille Webropol-kyselylomakkeesta	39
	Liite 4. Suomenkielinen kyselylomake.....	41
	Liite 5. Ruotsinkielinen kyselylomake.....	48
	Liite 6. Haastattelun runko	55
	Liite 7. Webropol-kyselyn monivalintakysymysten tuloksia.....	56
	Kuviot	
	Kuvio 1. Trumpettisuukappaleen läpileikkaus.....	8
	Kuvio 2. Harjoitusrimmi.....	8
	Kuvio 3. Vääränlainen ja suositeltu ansatsi	11
	Kuvio 4. Kuvaus venttiilien toiminnasta	11
	Kuvio 5. Alaleuan virheasento ja oikea asento huulipäristelyssä	25
	Kuvio 6. Vääränlainen ja suositeltu ansatsi	26

Kuvio 7. Kuvaus suun tilasta ja kielen liikkeestä.....	27
Kuvio 8. Venturi-ilmiö.....	27
Kuvio 9. Upsound-laite	29

1 Johdanto

Suukappale- ja huulipäristelyjen käyttö aloittelevien vaskioppilaiden opetuksessa on hyvin tavallista. Päristelyharjoituksilla opetetaan oppilaalle, miten vaskisoittimen soittoon tarvittava huuliotte muodostetaan ilman että soitin vie oppilaan keskittymistä. Vaskiopettajien keskuudessa on kuitenkin eroavia mielipiteitä siitä, paljonko päristelyharjoituksia kannattaa hyödyntää alkeisopetuksessa ja kannattaako päristelyharjoituksia jatkaa pidemmän päälle, kun oppilas on oppinut tuottamaan ääntä soittimella.

Tämän opinnäytetyön tavoite on selvittää suukappale- ja huulipäristelyharjoituksien käytön hyödyt trumpetinsoiton alkeisopetuksessa ja ansatsin kehittämässä. Ansatsilla tarkoitetaan yleisesti huuliotetta, jolla puhallinsoittajat tuottavat ääntä suukappaleeseen puhaltaen. Tutkimuksessa keskitytään selvittämään mitä kaikkea voidaan kehittää ja oppia suukappale- ja huulipäristelyharjoituksilla, ja kannattaako päristelyharjoituksia hyödyntää trumpetin alkeisopetuksessa. Opinnäytetyön kohderyhmä on vaski- ja erityisesti trumpettiopettajat, ja tutkimuksen tulokset ovat tiivistetty helposti lähestyttävään muotoon. Opinnäytetyössä pohditaan myös päristelyn mahdollisia haittapuolia ja syitä miksi päristelyä mahdollisesti ei kannattaisi tehdä. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan myös seuraaviin kysymyksiin: Miten suukappale ja huulipäristelyansatsi ja -puhallus eroavat trumpettiansatsista? Voiko päristelyharjoituksia ja niiden positiivisia vaikutuksia korvata soittimella tehtävillä harjoituksilla? Jos päristelyharjoituksia hyödyntää opetuksessa, niin minkälaisilla harjoituksilla kannattaa aloittaa? Onko harjoituksista hyötyä myös edistyneemmille soittajille? Kannattaako päristelyharjoituksia tehdä vain trumpettiopiskelun alkuvaiheissa? Mikä on hyvä trumpettiansatsi?

Opinnäytetyön tutkimuksen taustalla on huomio, että vaikka päristelyharjoituksilla voi olla hyvin positiivinen vaikutus ansatsin kehittämiseen ja havainnointiin trumpetinsoiton oppimisen alkuvaiheissa, niillä voi myös olla negatiivisia vaikutuksia. Jos opettaja ei esimerkiksi osaa havaita ja tulkita oppilaan ansatsiongelmia ja teknisiä tarpeita oikein, hän saattaa valita harjoituksia, jotka eivät auta korjaamaan tilannetta, vaan pahimmassa tapauksessa vahvistavat virheasentoja ja totuttavat oppilaan virheellisiin soittotapoihin. Erityisesti uusille vaski- ja trumpettiopettajille olisi hyödyksi saada käsitys päristelyharjoituksista alkeisopetuksessa, riippumatta siitä päätyvätkö he hyödyntämään päristelyä opetuksessaan. Vaskiopettajien keskuudessa jokaisen opettajan oma kokemus ja tieto päristelyharjoituksista vaihtelevat hyvinkin paljon. Tämä liittyy esimerkiksi opettajien omiin

taustoihin – paljonko heidän omat opettajansa ovat hyödyntäneet päristelyä opetuksessa ja ovatko he itse perehtyneet lisää aiheeseen jälkeensä.

Opinnäytetyö on muodoltaan monimenetelmällinen. Tutkimuksessa hyödynnettiin sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä ja aineistoja. Päristelyharjoitusten hyötyä ja käyttöä trumpetin alkeisopetuksessa tutkittiin sekä haastattelupohjaisesti että tilastollisesti. Tutkimuksen statistinen puoli toteutettiin teettämällä Webropol-pohjainen kysely, joka lähetettiin Suomen musiikkiopistojen ja konservatorioiden trumpettiopettajille. Kohderyhmä rajattiin näiden oppilaitosten trumpettiopettajiin, sillä tutkimus keskittyi harjoitusten hyötyyn alkeisopetuksessa. Alkeisopetuksella viitataan kaikenikäisten aloittelijoiden opetukseen. Kysely koostui sekä monivalintakysymyksistä että vapaamuotoisista kysymyksistä. Kyselylomake toteutettiin sekä suomeksi että ruotsiksi, jotta kyselyyn vastaavilla olisi mahdollisuus vastata avoimiin kysymyksiin mahdollisimman luonnollisesti itselleen parhaiten luonnistuvalla kielellä. Kyselyn tavoitteena oli tuottaa statistinen katsaus Suomen trumpettipedagogien näkemyksistä päristelystä ja niiden hyödyistä, sekä selvittää paljonko päristelyä oikeasti hyödynnetään trumpettiopetuksessa Suomessa.

Webropol-kyselyn monivalintakysymyksien vastauksien analyysiin käytettiin määrällistä tutkimusmenetelmää. Kyselyn data analysoitiin Excel-ohjelmalla. Webropol-järjestelmä laski automaattisesti jokaisen vastausvaihtoehdon suhteellisen frekvenssin, mutta vastausvaihtoehtojen frekvenssi ja moodi oli laskettava erikseen. Webropol-kyselyn avoimien kysymyksien analyysiin käytettiin teemoittelua, eli vastauksia tutkittiin tutkimusongelman teemojen pohjalta. Teemoittelun avulla voidaan nostaa esille tutkimusaineistosta tutkimusongelmaan liittyviä teemoja ja aiheita ja verrata niitä teoriapohjaan (Eskola & Suoranta 2000, 174). Aihetta käsitellään tarkemmin luvussa 4.

Opinnäytetyön tutkimusta varten haastateltiin myös kahta kokenutta trumpettipedagogia, ja haastattelut olivat muodoltaan teemahaastatteluja. Kanasen (2017, 88) mukaan teemahaastattelut ovat muodoltaan rakenteellisia keskusteluja, joissa käydään läpi haastattelijan ennalta suunniteltuja teemoja ja aiheita. Opinnäytetyön haastatteluissa oli valmiiksi kirjoitettu haastattelurunko, joka koostui teemoihin jaetuista haastattelukysymyksistä. Haastattelujen edetessä kysyttiin kuitenkin tarvittaessa improvisoituja lisäkysymyksiä. Haastattelut litteroitiin, eli puhtaaksikirjoitettiin

tekstidokumenteiksi. Litterointi analysoitiin sekä teemoittelua että aineistolähtöistä sisältöanalyysimetodia hyödyntäen. Tavoitteena teemoittelussa oli nostaa esiin tutkimusongelmaan liittyvät aiheet haastattelujen litteroinneista ja verrata niitä keskenään ja teoriaperustaan.

2 Tavoitteet ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää suukappale- ja huulipäristelyharjoitusten hyödyt alkeisopetuksessa. Tutkimuskysymys on seuraava: mitä kaikkea voidaan kehittää ja oppia huuli- ja suukappalepäristelyharjoituksilla ja minkä takia päristelyharjoituksia kannattaa hyödyntää trumpetin alkeisopetuksessa? Vastatakseni tutkimuskysymykseen tarkasti, pilkon aiheen pienempiin osiin ja pohdin sitä myös seuraavista näkökulmista: Onko harjoituksilla haittapuolia tai syitä miksi päristelyä ei kannata tehdä? Miten suukappale ja huulipäristelyansatsi ja puhallus eroavat trumpetti-ansatsista? Voiko päristelyharjoituksia ja niiden positiivisia vaikutuksia korvata soittimella tehtävillä harjoituksilla? Jos päristelyharjoituksia hyödyntää opetuksessa, niin minkälaisilla harjoituksilla kannattaa aloittaa? Mitä hyötyä harjoituksista voi olla edistyneemmälle soittajalle? Kannattaako päristelyharjoituksia tehdä vain trumpettiopiskelun alkuvaiheissa, vai kannattaako harjoituksia tehdä myös jatkossa?

Vaskiopetuksessa päristelyharjoitusten hyödystä ja käytöstä on paljon eroavia mielipiteitä. Osa ammattilaisista hyödyntää päristelyä hyvinkin paljon sekä omassa päivittäisessä harjoittelussa lämmittelynä että omien oppilaiden opetuksessa. Jotkut taas hyödyntävät päristelyharjoituksia opetuksessa ja harjoittelussa hyvinkin vähän tai ei ollenkaan. Opinnäytetyön tavoitteena on myös selvittää näiden eroavaisuuksien taustalla olevia eri näkemyksiä ja motivaatioita.

Kokemuksieni myötä trumpettistina ja opetusharjoittelijana olen todennut, että päristely on hyvin käytännöllinen ”työkalu” ansatsin perusteiden opettamiselle. Päristelyn kautta opettaja pystyy visualisoimaan oppilaille minkälaiseen huuliotteeseen pyritään. Erilaisten harjoitusten kautta voidaan ohjata oppilasta löytämään toimiva ja itselleen sopiva trumpettiansatsi. Tämä vaatii kuitenkin sen, että opettaja tietää millaisia erilaisia harjoituksia kannattaa tehdä eri opetustilanteissa ja oppimisvaiheissa ja osaa tunnistaa erilaisten virheiden ja ongelmakohtien piirteet. Päristellessä trumpetti ei ole tukemassa tai ohjaamassa ääntä, mikä tarkoittaa, että ongelmat ja virheasennot näkyvät ja kuuluvat vielä selkeämmin. Lisäksi päristelemällä huulia tai suukappaletta vähennetään

keskittymistä haittaavia elementtejä mikä helpottaa oppimisprosessia. Olen kuitenkin myös huomannut, että harjoituksilla voi olla negatiivinen vaikutus oppimisprosessiin, jos opettaja ei esimerkiksi osaa tulkita oppilaan ansatsiongelmia ja teknisiä tarpeita oikein. Lisäksi harjoituksista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä, jos opettaja ei tiedä tai ymmärrä harjoitusten takana piilevää teoreettista taustaa kokonaan ja tiedosta mahdollisia harjoituksesta helposti aiheutuvia ongelmia.

3 Tietoperusta

Seuraavassa luvussa määritellään opinnäytetyössä käytettävät käsitteet. Luvussa käsitellään trumpettiansatsin perusteita, soittotekniikan sekä suukappale- ja huulipäristelyn perusteet. Luvussa käydään läpi trumpetinsoiton tekniikan kulmakiviä, sillä juuri näitä asioita harjoitellaan ja kehitetään suukappale- ja huulipäristelyharjoituksilla.

Vaskisoiton ammattilaisia on viimeisen vuosisadan ajalta suuri määrä ja opinnäytetyön tietoperustaan käytettävien lähteiden valitseminen ja rajaaminen on ollut siksi haastava prosessi. Opinnäytetyötä varten valittiin mahdollisimman monipuolista lähdemateriaalia, jota ovat laatineet kokeneet ammattilaiset, vaski- ja trumpettipedagogit ja pitkän kokemuksen omaavat vaskisolistit ja orkesterimuusikot. Kaikkia ammattilaisten julkaisemia kirjoja, artikkeleita ja oppikirjoja aiheesta oli mahdoton hyödyntää lähteinä, joten niitä oli karsittava ja rajattava relevanssin ja saatavuuden mukaan. Täten opinnäytetyössä päädyttiin hyödyntämään mm. James Stampin, James Thompsonin, Arnold Jacobsin, Claude Gordonin, Max Schlossbergin, Louis Maggion, Philip Farkaksen, Rafael Méndezin ja Charlie Porterin oppeja lähdemateriaaleina.

Stamp, Thompson ja Jacobs ovat vaskisoiton ammattilaisia ja tunnettuja pedagogeja, joiden opetukseen ja oppeihin sisältyy vahvana elementtinä suukappalepäristely. Claude Gordon, Max Schlossberg ja Louis Maggio kuuluvat maailman kuuluisimpiin trumpettisteihin ja vaskipedagogeihin, joiden kirjat ja julkaisut kuuluvat trumpettipedagogiikan klassikoihin. Näitä oppimateriaaleja oli ehdottomasti hyödynnettävä tätä opinnäytetyötä laatiessa. Philip Farkas on kuuluisa käyrätorvensoittaja ja -pedagogi. Hänen *The art of brass playing* -kirjansa sukeltaa hyvin syväälle vaskiansatsin teoriaan. Kirja käsittelee mm. ansatsin rakennetta, miten oppilaiden kannattaa harjoitella kehittääkseen toimivan ansatsin, mitä ongelmia helposti syntyy, mistä ne johtuvat ja miten ongelmat ja virheasennot tunnistetaan ja miten niitä korjataan.

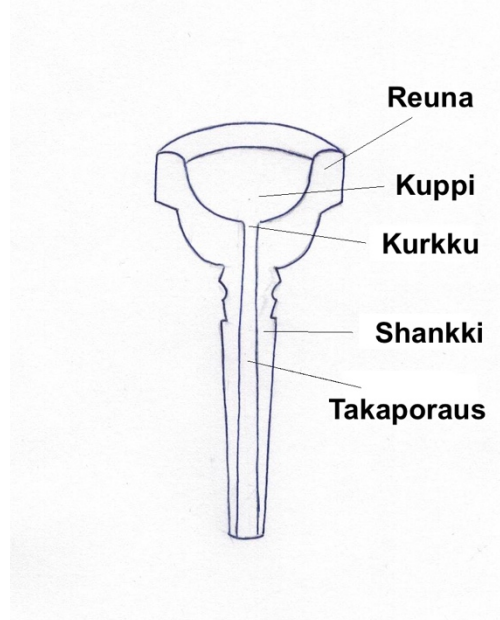
Rafael Méndez oli 1900-luvun alussa syntynyt meksikolainen maailmanluokan trumpettivirtuoosi. Hänen vuonna 1961 kirjoittama kirja *A prelude to brass playing* on opinnäytetyön kannalta oleellinen, sillä se käsittelee trumpettitekniikan ydintä ja Méndezin näkökulmia ansatsin ja soittotekniikan kehittämiseksi. Lopuksi päädyin myös hyödyntämään Charlie Porterin vuonna 2017 julkaisemaa artikkelia *How to form a trumpet embouchure* ja Adrian Griffinin vuonna 2012 julkaisemaa *Buzz to Brilliance* -kirjaa. Porterin artikkeli esittelee hyvin selkeästi ja ytimekkäästi trumpettiansatsin perusteita teoreettisesta näkökulmasta tavalla, joka on relevantti niin aloittelijalle kun edistyneemmille trumpeteille. Griffinin kirja on suunnattu aloittelijoille ja lähestyy hyvin systemaattisesti trumpetinsoiton perusteita, hyödyntäen selkeästi ohjeistettuja ja kuvitettuja päristelyharjoituksia ansatsin ja äänentuoton perusteiden opetukseen. Porter on monipuolinen amerikkalainen trumpettisti, joka tunnetaan niin klassisen kuin jazz- ja viihdemusiikin ammattilaisena. Myös Griffin on amerikkalainen trumpettisti ja hänellä on pitkä kokemus klassisena trumpettisolistina ja orkesterimuusikkona. Useimmat tämän opinnäytetyön teoriapohjaan käytetyt lähteet ovat aika vanhoja, mutta sekä Porterin artikkeli että Griffinin oppikirja tuovat opinnäytetyöhön tuoreempaa sisältöä.

3.1 Suukappale- ja huulipäristely

Päristely on yleinen harjoittelu- ja lämmittelymenetelmä vaskisoitossa. Sillä tarkoitetaan toimintaa, jossa ääni tuotetaan huulilla, puhaltamalla huulten välistä ilmaa niin että huulet alkavat resonoida. Suukappale- ja huulipäristelyn ero on siinä, että huulipäristelyssä ääni tuotetaan pelkillä huulilla ja suukappalepäristelyssä huulia päristellään suukappaleen kupin sisällä. Päristely on niin yleinen ja käytetty menetelmä, ettei sitä määritellä esim. tässä opinnäytetyössä käytetyssä kirjallisuudessa.

Vaskisoittimien suukappaleet ovat yleensä messingistä tehtyjä, ja niiden pinta on hopeoitu tai kullattu. Suukappaleet koostuvat seuraavista osista: Reuna, kuppi, kurkku, takaporaus ja shankki (ks. kuvio 1). Suukappaleen pyöreää kuppia ympäröi reuna, jota vasten huulet asetetaan. Kupin pohjassa on reikä, joka johtaa suukappaleen kurkkuun ja takaporaukseen. (Hylkema 2019.) Vaskisoittimien suukappaleiden kupin muotoja on kahdenlaisia; pikarimaisia ja kuppimaisia. Corno-luokkaan kuuluvilla soittimilla, eli käyrätorvella, kornetilla, flyygelitorvella, altto-, tenori- ja baritonitorvella sekä tuuballa on pikarimaiset kupit. Trumpetti ja pasuuna kuuluvat tromba-luokkaan, ja niiden suukappaleiden kupit ovat kuppimuotoiset. (Karjalainen 2018, 14.) Trumpettisuukappaleita on eri

kokoisia ja muotoisia, syvemmillä ja matalammilla kupeilla, eri muotoisilla reunoilla, kapeammilla ja leveämmillä kurkuilla, erilaisilla takaporausilla jne. (Hylkema 2019). Vaskisoittimien kesken ansatsi on pääperiaatteeltaan samanlainen, vaikka soitinkohtaisten ansatsien välillä on paljon eroja (Karjalainen 2018, 14).

Kuvio 1. Trumpettisuukappaleen läpileikkaus. Kuva: Ulrika Buss 2022

Harjoitusrimmi (engl. mouthpiece visualizer) on kätevä työkalu, jolla voidaan helpommin havainnoida huulten asentoa ja toimintaa, peilin kautta (ks. kuvio 2). Rimmi muistuttaa saippuakuplahallintaa ja koostuu kahvasta, jonka päässä on pyöreä rengas. Rengas muistuttaa kooltaan ja muoltaan trumpettisuukappaleen reunaa. Kun harjoitusrimmin renkaan asettaa huulia vasten peilin edessä samalla tavalla kun trumpettisuukappaleen, näkee peilistä huulten asennon sekä renkaan sisä- että ulkopuolella. Huulten asento ja resonanssipiste renkaan sisäpuolella on erityisen mielenkiintoista, sillä tätä ei näe tavallisella suukappaleella. Käyttämällä tätä työkalua hyväksi on sekä opettajan että oppilaan helpompi tarkkailla ansatsia. (Farkas 1989, 6–7.)

Kuvio 2. Harjoitusrimmi. Kuva: Ulrika Buss

Oman kokemuksen myötä olen todennut, että päristelyllä pystyy kehittämään todella monia asioita, kuten esimerkiksi intonaatio, hengitys ja puhallus, hengityksen ajoitus, äänten ja musiikin visualisointi mielessä, fraseeraus, ansatsi, huulten resonanssipiste, kielen käyttö, palleatuen käyttö ja vaikkapa soittoasento. Päristelyn hyötyjä käsitellään opinnäytetyön analyysiosuudessa syvällisemmin. Mutta koska näitä kaikkia asioita pystyy kehittämään sekä päristelyharjoituksilla että myös trumpettilla, herää kysymys, kannattaako päristelyharjoituksia tehdä? Onko päristelyllä hyötyjä, joita ei voi korvata soittimella tehtävillä harjoituksilla, tai onko päristely vain vaihtoehtoinen tapa harjoitella asioita, jolla ei ole erityistä etua soittimella harjoitteluun. Näitä aiheita tullaan pohtimaan opinnäytetyön tutkimuksen analyysiosuudessa.

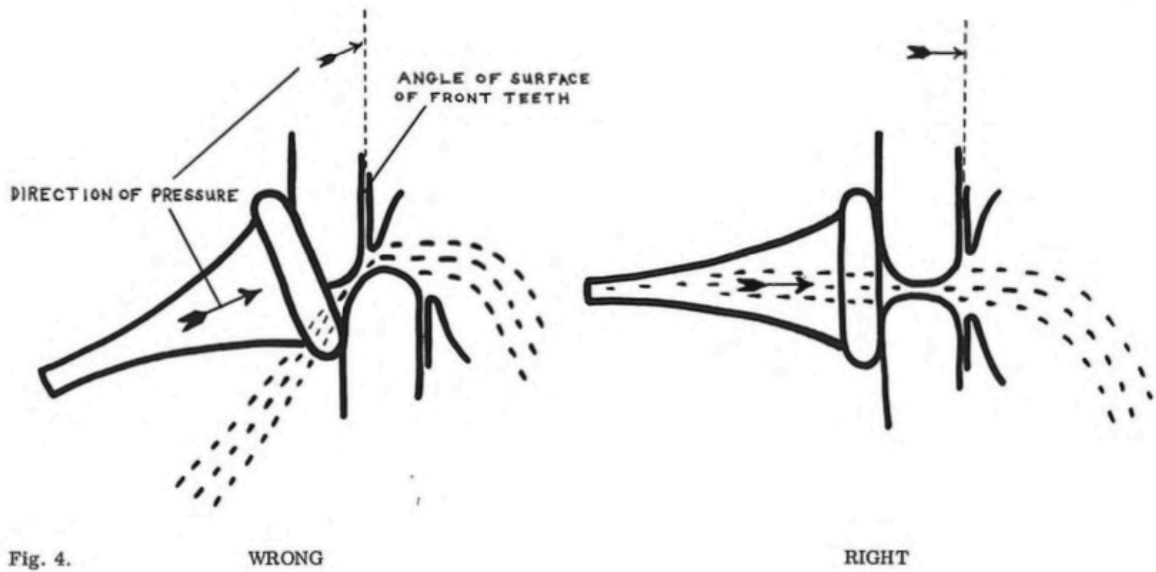
3.2 Trumpettiansatsi

Ansatsilla tai huuliotteella ei ole yksinkertaista tai yksiselitteistä määritelmää ja vaskisoittoon liittyvässä kirjallisuudessa termistä saattaa tulla vastaan hiukan erilaisia määritelmiä. Määritelmiin vaikuttaa mistä näkökulmasta ansatsia lähestytään ja mitä halutaan määritelmässä painottaa. Asian tuntijoiden näkemyksistä voidaan kuitenkin kiteyttää vaskiansatsin olevan tapa, jolla vaskisoittaja tuottaa ääntä, aktivoimalla tiettyjä kasvolihaksia ja asettamalla huulet ja kieli tiettyyn asentoon samalla kun huulten välistä puhalletaan ilmaa. Farkas kuvailee esimerkiksi *The art of brass playing*-kirjassaan (1989) ansatsin olevan tapa, jolla vaskisoittaja tuottaa ääntä jännittämällä ja muotoilemalla suun, huulten, poskien ja leuan lihaksia samalla kun huulten välistä puhalletaan ilmaa. Tarkoituksena on asettaa ilmapatsas värähtelemään soittimen sisällä, päristelemällä huulia hallitulla tavalla suukappaleen reunan sisäpuolella. (Mts. 5.) Usein määritelmissä on painotus juuri huulten asennossa – sekä Porter (2017, 1) että Griffin (2012, 29) määrittelevät ansatsin olevan tapa, miten puhallinsoittaja muotoilee huulet ja niiden pehmeän kudoksen suukappaleen ympärille puhallinsoittimen soittoa varten.

Aktivoimalla tiettyjä kasvolihaksia saatetaan huulet vaskisoittoon tarvittavaan olotilaan ja asentoon, joka mahdollistaa huulten oikeanlaisen ja hallitun päristelyn. Jotta huulet voivat päristä, on huulissa oltava tietty jännite ja kiinteys mutta samalla myös rentous. Jännitteen luo tiettyjen kasvolihasten välinen ns. köydenveto. Tätä aktiivista köydenvetoa ei mikään lihas kuulu voittaa, eikä sen myöskään kuulu olla liian kova. (Farkas 1989, 13.) Jos jokin lihas on voitolla köydenvedossa, huulet ovat joko liian erillään tai liian kiinteästi kiinni, jolloin huulten väriseminen on mahdotonta. (Porter 2017, 11).

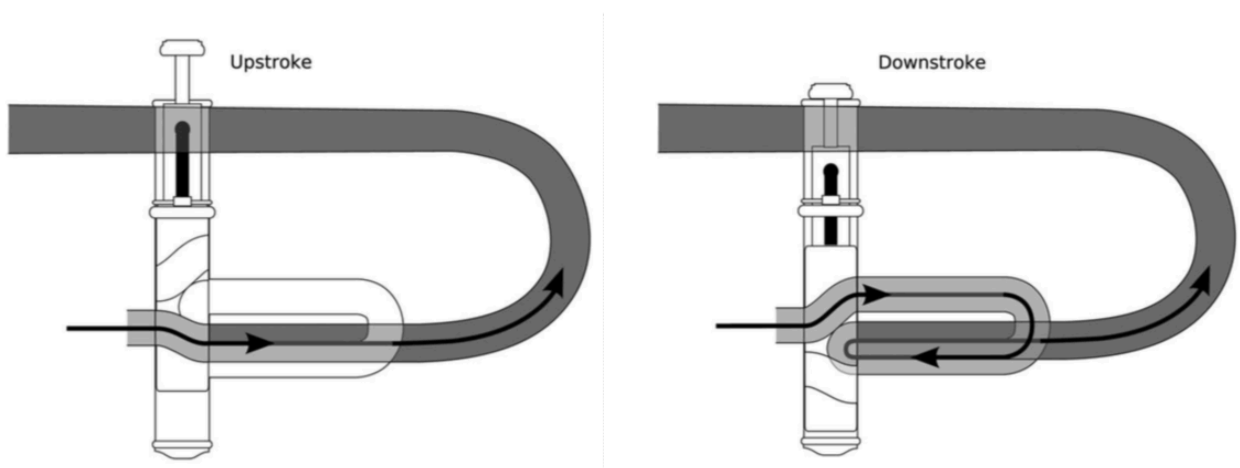
Jotta trumpetin ääni olisi mahdollisimman hyvänlaatuinen ja puhdas, huulten välistä puhallettava ilmavirta on suunnattava keskelle suukappaletta. Miten suukappale asetetaan huulille tarkalleen, ja missä kulmassa, on kuitenkin keskustelun aihe trumpetinsoiton ammattilaisten keskuudessa. Trumpettipedagogi Jean-Baptiste Arban suositteli kirjassaan *Arban's complete conservatory method for trumpet* (1982, 7) että suukappale asetetaan 1/3 ylähuulelle ja 2/3 alahuulelle. Myös trumpettipedagogi Max Schlossberg suositteli tätä asetusta opetuksessaan (Freistadt 1937, sivunumeroimaton esipuhe, Introductory Notes), mutta esim. Claude Gordon ja Louis Maggio suosittelivat päinvastaista asetusta, eli suukappale asetetaan 2/3 ylähuulelle ja 1/3 alahuulelle. (Gordon 1987, 30; MacBeth 1968, 8.) Gordon (1987, 30) on kirjassaan todennut, että Herbert Clarke, pitkän uran 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkuvuosikymmeninä tehnyt kornetisti ja kornettipedagogi, suositteli suukappaleen asetettavan tasan 50:50 molemmille huulille. Clarke on siten merkittävä hahmo trumpettipedagogiikassa, että hänen oppikirjojaan ja harjoituksiaan hyödynnetään opetuksessa vieläkin. Vuonna 1936 Clarke kuitenkin pohti kirjekeskustelussa Gordonin kanssa, ettei hän usko, että haittaa vaikka suukappale olisi enemmän alahuulella, jos soitto kuitenkin sujuu ongelmitta (King 2004, 67). Myös Gordon (1987, 30) on toisaalta todennut, ettei hän usko olevan yhtä totuutta tämän suhteen, koska jokaisella soittajalla on oma kasvorakenne, joka vaikuttaa siihen mikä sopii ja toimii parhaiten.

Suukappaleen kulma kasvoihin verrattuna on myös oleellinen tekijä vaskisoitossa, mutta tästä aiheesta on erilaisia näkemyksiä ja mielipiteitä. Esimerkiksi Farkaksen (1987, 7–9) mukaan vaskisoitinta soittaessa ylähuulen ja ylähampaiden on oltava linjassa alahuulen ja alahampaiden kanssa, jotta huulten välistä kulkevan ilman suunta olisi suoraan eteenpäin eikä alas lattian suuntaan tai kohti kattoa ja jotta suukappaleen paine kohdistuisi tasaisesti molemmille huulille. Hän suosittelee, että tämä toteutetaan viemällä leukaa hiukan eteenpäin tai taaksepäin, riippuen soittajan puennasta (Farkas 1989, 9; ks. kuvio 3). Hyytinen (2018, 35) toteaa toisaalta, että käyrätorvensoitossa ansatsia voi harjoittaa puhaltamalla hiukan alaviistoon suukappaleen alaosan suuntaan ja että tämä vaikuttaa positiivisesti äänenlaatuun ja hallintaan, ansatsilihaksiin ja intonaatioon.

Kuvio 3. Vääränlainen ja suositeltu ansatsi (Farkas 1989, 9)

Kun huulet asetetaan suukappaletta vasten ja niiden välistä puhalletaan ilmaa, huulet alkavat värähtelemään toisiaan vasten suukappaleen reunan sisällä. Tämä asettaa ilmapatsaan värähtelemään soittimessa, tuottaen ääniäallon. (Pagliaro 2016, 29.) Ääniäallon taajuus määrää äänen korkeuden (mts. 192). Kun vaskisoitinta soittaa painamatta mitään venttiiliä alas, sillä pystyy soittamaan soittimen vireen mukaiseen luonnonsävelsarjaan kuuluvia säveliä. Soittimen putkiston pituus määrää soittimesta soitettavan luonnonsävelsarjan. (Mts. 29.) Kun vaskisoittimen venttiili painetaan alas, ilma pääsee kulkemaan lisäputken läpi mikä pidentää soittimen yleispituutta ja laskee soittimen viritystä väliaikaisesti toiselle luonnonsävelsarjalle (mts. 30; ks. kuvio 4). Venttiilien painaminen yksittäisesti ja eri yhdistelmissä mahdollistaa kaikkien sävelten soittaminen vaskisoittimella (mts. 30).

Kuvio 4. Kuvaus venttiilien toiminnasta (Griffin 2012, 7, muokattu)

3.3 Trumpetin soittotekniikan perusteita

Moni on varmasti kuullut joskus jonkun hyvän trumpettistin soittavan solistina tai osana orkesteria. Mutta mitä kaikkea hyvä trumpetinsoittotekniikka sisältää ja miten sellainen kehitetään? Luonnollisestikaan näihin kysymyksiin ei ole helppoja vastauksia tai yksiselitteisiä totuuksia, mutta trumpetinsoitossa on tiettyjä tekniikan peruskiviä, joista ollaan yleisesti samaa mieltä alan ammattilaisten keskuudessa. Hyvän trumpettistin ominaispiirteisiin kuuluu mm. hyvä soundi koko äänialalta, hyvä intonaatio, laaja rekisteri, kestävyys, notkeus sekä selkeä ja kevyt artikulaatio. (Farkas 1989, 5.) Kaiken tämän takana on monia tekijöitä, kuten esimerkiksi ansatsi – eli huulten ja kasvolihaksien toiminta, hengitys ja puhallus, kielen asento ja liike, palleatuki, kurkun avoimuus, oikean käden sormien ketteryys, vasemman käden ote sekä hyvä soittoasento. (Gordon 1965, 5; Karjalainen 2015, 7.) Näitä seikkoja jokainen trumpettisti joutuu pohtimaan päivittäin.

Trumpettivirtuoosi Rafael Méndez on todennut, että ansatsi on yksi tärkeimmistä trumpettitekniikan osatekijöistä ja että trumpettistin soitto on vain niin hyvä, kun hänen ansatsinsa on. Ansatsiin voi kehittyä lukemattomia erilaisia virheitä, jotka vaikuttavat negatiivisesti soittoon. Näistä Méndez nostaa esiin mm. suukappaleen painamisen kasvoja vasten liiallisella voimalla yhtenä hyvin yleisenä virheenä. Voiman käyttö trumpetin soitossa saattaa hetkellisesti auttaa korkeiden äänien saavuttamista, mutta liiallisella paineella on monia negatiivisia vaikutuksia. Matala rekisteri soi heikosti, soitto kuulostaa luonteeltaan raa'alta, legatofraasit ovat epätasaisia, äänet karkaavat helposti väärille äänille ja huulet puutuvat nopeasti verenkierron puutteen takia. Lisäksi intonaatio kärsii, koska ääni nousee tai laskee pienenkin painemuutoksen tuloksena. (Méndez 1961, 24–25.)

Käyrätorvitaiteilija Tommi Hyytinen toteaa kuitenkin kirjassaan *Soiva Keho* (2018, 34) että vaikka ansatsi on tärkeä osa vaskisoittimen soittamista, se on silti vain yksi osa soittotekniikan kokonaisuutta. Ansatsin kuuluisi olla mahdollisimman luonnollinen ja rento mutta usein siitä tehdään paljon vaikeampaa, kun sen kuuluisi olla (Hyytinen 2018, 34). Trumpettipedagogi Louis Maggiota tutkinut Carlton MacBeth on kirjoittanut Maggion korostaneen, että trumpetinsoitossa huulten funktio on sama kuin ruokolehdykkäsoittimien ruokolehdet ja että huulten ainoa tarkoitus on väristä. (MacBeth 1968, 6.)

Vaskisoittimet ovat puhallinsoittimia, ja näin ollen hengitys ja puhallus on yksi hyvin oleellinen osa soittotekniikkaa (Méndez 1961, 7). Kuten trumpetinsoiton vasta-alkajille osoitetun *Mortti Monsterin hurja trumpettikoulu*-kirjan prinsessa Karmina von Purana -hahmo toteaa, on hengityksen oltava rento ja runsas (Ihajoki ja Isokivi 2005, 15). Asia on miltei itsestäänselvyys ja aihetta on käsitelty läpikotaisesti trumpettikirjallisuudessa, keskustelufoorumeilla ja mestarikursseilla, mutta silti asian tärkeyttä ei voi painottaa liikaa. Gordon (1987, 18) on verrannut trumpetistia autoilijaan - jos autossa on vain neljännes tankillinen bensaa, harvempi ihminen päättää lähteä kovin pitkälle automatkalle tankkaamatta. Toisin sanoen, jos ilmaa ei oteta kunnolla ennen kuin alkaa soittamaan, ilma loppuu kesken. Puhalluksen on myös oltava riittävän tehokasta. Jos ilmansyöttö on liian heikkoa, huulia on vaikea saada resonoimaan jolloin mm. äänen laatu, hallinta ja rekisteri huononee (Griffin 2012, 61). Oma soitonopettajani on verrannut tätä vanhan auton kaasutinmoottoriin – jos ilmansyöttö ei ole riittävää, moottori sakkaa ja kulkee huonosti.

Kieli on myös erittäin tärkeä osa trumpetinsoiton tekniikkaa, ei pelkästään artikulaation kannalta vaan myös rekisterin, kestävyuden, soundin ja äänen hallinnan yhtenä avaintekijänä. Gordon (1965, 6) on todennut, että nostamalla ja laskemalla kielenselkää eri ääntiöillä, vaikutetaan suun tilavuuteen ja puhallettavan ilman nopeuteen/paineeseen, samalla tavalla kuin peukalon laittaminen puutarhaletkun pään eteen, jolloin vesi suihkuua kauemmas. Tämän lisäksi, myös kurkunpäällä on tärkeä rooli trumpetinsoitolle. Hyytisen (2018, 37) mukaan kurkunpään on oltava rennossa ja avoimessa asennossa soittaessa, sillä jännittynyt kurkunpää estää ilmavirtaa, hankaloittaa soittoa ja rajoittaa rekisteriä. Näitä aiheita käsitellään lisää luvussa 5.

Palleatuen ja soittoasennon tärkeyttä ei pidä unohtaa, sillä ne toimivat trumpetinsoiton perusrakenteina. Hyytinen (2018) toteaa, että tuki on yksi puhallinsoitto- ja laulutekniikan tärkeimmistä osista, sillä se auttaa soittajaa luomaan kantavan ja hyvin resonoivan äänen ja helpottaa ansatsilihaksien työtä. Tuki luodaan aktivoimalla kehon syviä lihasryhmiä, ja näiden oikeanlainen toiminta linkittyy vahvasti hyvään soittoasentoon. (Mts. 32.) Hyytinen jakaa hyvän soittoasennon viiteen osatekijään: juurtuminen, ryhti/kehon linjaus, ydintuki, lapatuki ja pään tuki. Juurtumisella hän viittaa kehon tukevaan yhteyteen maahan. Hän toteaa, että keskivartalon hyvän tuen hyöty on selkärangan vakautuminen ja tukevan soittoasennon löytäminen. Lisäksi hyvällä lapatuella hartiat rentoutuvat ja rintakehän asento avautuu, helpottaen hengitystä, ja hyvällä pään tuella niska- ja

parentalihakset sekä kurkunpää rentoutuvat (mts. 17). Myös Méndez (1961, 51–53) mainitsee hyvän soittoasennon tärkeyden ja toteaa, että oikeanlaisella soittoasennolla tuetaan luonnollista hengitystä, avointa kurkkua, hyvää tasapainoa ja tämän lisäksi helpotetaan käsien ja sormien liikkettä sekä keskittymistä.

4 Materiaalit ja metodit

Seuraavassa luvussa määritellään opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät, aineistonkeruumetodit, sekä analyysimetodit. Opinnäytetyössä hyödynnettiin monimenetelmällistä tutkimusmetodia, ja tutkimusaineistoa kerättiin haastattelu- ja kyselymenetelmiä hyödyntäen. Tutkimuksen tuloksia analysoitiin sekä määrällisin että laadullisin metodein.

4.1 Monimenetelmällinen tutkimusmetodi

Tieteelliset tutkimusmenetelmät jaetaan perinteisesti kahteen suuntaukseen: määrälliseen, eli kvantitatiiviseen tutkimukseen ja laadulliseen, eli kvalitatiiviseen tutkimukseen (Seppänen-Järvelä, Åkerblad & Haapakoski 2019, 333). Tieteellisissä tutkimuksissa voidaan kuitenkin myös hyödyntää tutkimus- ja analyysimenetelmiä molemmista suuntauksista, jolloin kyseessä on monimenetelmällinen tutkimus. Millään näistä menetelmistä ei ole kuitenkaan yksinkertaista tai yksiselitteistä määritelmää (mts. 333–334).

Kanasen (2017) mukaan laadullista tutkimusmenetelmää hyödynnetään, kun tutkittava ilmiö on tuntematon ja pyritään saamaan käsitys ilmiön luonteesta. Laadullinen tutkimus soveltuu hyvin esimerkiksi tilanteessa, jossa halutaan ymmärtää tutkittava ilmiö syvällisesti ja luoda uusia teorioita. (Mts. 32–33.) Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tälle opinnäytetyölle, koska sen tavoite on selvittää suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt alkeisopetuksessa, saada syvä käsitys aiheesta ja mahdollisesti tuoda uusia näkökulmia aiheeseen. Tämän opinnäytetyön tutkimusosuudessa hyödynnetään kuitenkin monimenetelmällistä tutkimussuuntausta, koska tavoitteena on tutkia päristelyharjoitusten hyötyä ja käyttöä alkeisopetuksessa paitsi laadullisesti, myös määrällisesti. Vilkan (2007, 14) mukaan määrällisellä tutkimusmenetelmällä tarkastellaan tutkimusongelmaa ja tutkittavaa tietoa numeerisesti, ja pyritään vastaamaan kysymyksiin, kuten esimerkiksi paljonko ja kuinka usein. Tekemällä kahden haastattelun lisäksi kysely, joka lähetettiin laajalti suomalaisille

trumpettipedagogeille, opinnäytetyössä kartoitetaan laajemmassa mittakaavassa päristelyharjoitusten käyttöä trumpetin alkeisopetuksessa. Tällöin tutkimus ei pohjaudu pelkästään kahden trumpettipedagogin näkökulmiin, vaan reflektoi myös laajemmin Suomen trumpettipedagogien käsityksiä.

Jotta tutkimuksen luotettavuus olisi mahdollisimman hyvä, tutkimusta kannattaa lähestyä triangulaation kautta (Kananen 2017, 155). Eskolan ja Suorannan (2000, 68) mukaan triangulaatiolla tarkoitetaan, että tutkimuksessa hyödynnetään erilaisia tutkimus- ja analyysimetrejä ja aineistoja, jotta tutkimuskohteesta saataisiin mahdollisimman moniulotteinen ja perusteellinen kuva. Teoksessaan he viittaavat myös amerikkalaisen emeritusprofessorin Norman Denzinin *The Research Act* 1978 teokseen, jossa Denz jakaa triangulaation neljään eri muotoon: tutkimusaineistotriangulaatio, tutkijatriangulaatio, teoriatriangulaatio ja metodinen/metelmätriangulaatio (mts. 69).

Näistä neljästä variantista tässä opinnäytetyössä toteutuu tutkimusaineistotriangulaatio; tutkimusaineisto koostui kyselystä ja kahdesta haastattelusta, joita verrattiin kirjallisuuteen sekä tutkijan omiin ajatuksiin. Aineistot täydensivät toisiaan, sillä Webropol-lomakkeella kerättiin pääasiassa numeerista dataa laajalta vastauskohderyhmältä ja haastatteluilla saatiin syvällisempi katsaus kahden haastateltavan näkemyksistä tutkimusaiheesta. Webropol-lomakkeen varjopuolena on, että kyselystä saatu data ei avaa syvällisemmin kysymyksen vastauksien taustalla piileviä ajatuksia tai pedagogisia metodeja, vaikka kyselyssä oli monivalintakysymyksen lisäksi myös täydentäviä avoimia kysymyksiä. Haastattelut avasivat syvällisemmin kahden vaskisoiton ja opetuksen ammattilaisen näkemyksiä, kokemuksia ja metodeita, mutta ilman Webropol-kyselylomakkeesta saatua dataa, tutkimuksen laajuus olisi jäänyt kapeaksi. Opinnäytetyön tutkimuksessa toteutui myös menetelmätriangulaatio, sillä haastatteluaineiston ja kyselyn avointen kysymyksen vastauksien analyysiin hyödynnettiin laadullista analyysimenetelmää ja kyselylomakkeen monivalintakysymyksen analyysiin hyödynnettiin määrällistä analyysimenetelmää.

Tutkimusaineiston luotettavuuden kannalta on myös oleellista pohtia saturaatiota. Saturaatiolla tarkoitetaan Eskolan ja Suorannan (2000, 62) mukaan aineiston kylläntymistä, eli tilannetta, jossa aineistoa on kerätty niin paljon, että lisäaineiston kerääminen ei enää tuota uutta tietoa.

Opinnäytetyön Webropol-kyselyyn vastasi 20 trumpettiopettajaa 50 haastatteluun kutsutusta opettajasta, eli vastausprosentti oli 40 %. Kysymykseen aineiston kylläntymisestä on haastavaa

vastata tyhjentävästi. Voidaan kuitenkin todeta, että osallistumisprosentti oli tarpeeksi korkea, jotta tuloksista pystyi tekemään perusteltuja johtopäätöksiä. Kyselyn tulokset täydensivät haastatteluista saatua tietoa ja auttoi vastaamaan opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin.

4.2 Teemahaastattelu

Haastattelumuotoja ja metodeja, joita hyödynnetään erilaisten ilmiöiden ja ongelmien tutkimukseen on useita. Haastattelut voivat olla muodoltaan strukturoituja, puolistrukturoituja ja strukturoimattomia. Strukturoidussa haastattelussa, tai lomakehaastattelussa, haastattelu etenee ennalta suunnitellun rakenteen mukaisesti, eikä haastattelija voi muokata kysymyksiä haastattelun aikana. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 87–88.) Syvähaastattelu on strukturoimaton haastattelumuoto, jossa ainoastaan haastattelun aihe on määritelty etukäteen. Haastattelijalla on täysin vapaus ohjata haastattelua mihin suuntaan tahansa, ja tutkimus muistuttaa luonteeltaan keskustelua. Haastattelun kysymykset on kuitenkin liityttävä tutkimukseen ja tutkimuksen ongelmanasetteluun. (Mts. 88–89.)

Teemahaastattelu on näiden kahden ääripään välimuoto, eli puolistrukturoitu haastattelu. Haastattelija voi kysyä vapaasti ennalta suunnittele mattomia jatkokysymyksiä, mutta haastattelun rakenne on ennalta osittain suunniteltu. Tämä mahdollistaa haastattelijan ja haastateltavan keskeistä vuorovaikutusta, jota lomakehaastattelussa ei ole, mutta haastattelussa on kuitenkin runko, jonka ympärillä keskustelu toteutuu. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 87–88.)

Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin teemahaastattelua aineistonkeruumenetelmänä. Haastattelun toteutusvaihtoehdoista teemahaastattelu soveltui tutkimukseen parhaimmin, sillä se mahdollisti sekä ennalta suunniteltujen kysymysten läpikäynnin että tarpeen tullen esitettävät jatkokysymykset. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kahta kokenutta vaskisoiton ja vaskiopetuksen ammattilaista. Kutsun heitä tutkimukseni analyysiosassa pseudonyymeillä Haastateltava 1 ja Haastateltava 2. Kyseisiä henkilöitä pyydettiin haastateltaviksi, koska heillä molemmilla on pitkä kokemus vaskisoitosta ja vaskiopetuksesta, mutta heidän taustansa ovat erilaiset ja siten ne toivat näkemyksiä erilaisista näkökulmista. Haastattelut toteutettiin etänä tammikuussa 2023 Zoom-videopuhelusovellusta hyödyntäen, jotta haastatteluajankohdat oli helpompi sopia. Haastattelut

nauhoitettiin videotallenteina Zoom-sovelluksen tallennusominaisuudella sekä äänitallenteina älypuhelimella. Haastattelutallenteet litteroitiin Word-dokumentiksi, josta tehtiin aineistolähtöistä sisältöanalyysiä hyödyntäen menetelmänä teemoittelua.

Eskola ja Suoranta (2000) kuvaavat aineistolähteisen analyysin olevan hyvin kiteytetysti analyysin tapa, jossa teoriaa rakennetaan empiirisestä aineistosta, ilman ennakoasetuksia tai määritelmiä. Kun tutkimuksen tarkoitus on kartoittaa tutkittavan kohteen olemusta ja selvittää mitä ilmiö pitää sisällään, on aineistolähtöinen sisällönanalyysi hyödyllinen. (Mts. 19.) Teemoittelulla tarkoitetaan analyysimenetelmää, jossa tutkimusongelmaan liittyviä ja sitä havainnollistavia keskeisiä teemoja nostetaan esiin aineistosta. Näitä teemoja verrataan teoriaan ja niiden ilmenemistä ja esiintymistä tutkimusaineistossa tutkitaan. (Eskola & Suoranta 2000, 174–175.) Tuomi ja Sarajärvi (2018) kuvailevat teemoittelua analyysimenetelmänä, jossa aineistoa pilkotaan osiin ja ryhmitellään aineistosta esiin nousevien aiheiden mukaan (mts. 105). Hirsjärvi ja Hurme (2011) korostavat, että teemoittelu tarkoittaa haastatteluaineistoa analysoitaessa, että yhden tai useamman haastattelun aineistosta nousevia teemoja tarkastellaan ja verrataan keskenään. He painottavat vielä, että nämä teemat pohjautuvat tutkijan tulkintaan aineistosta ja muistuttavat myös, että odotettavaa on tiettyjen teemahaastattelun aihepiiriin itseensä liittyvien teemojen nouseminen esille (mt.).

Tässä tutkimuksessa teemoittelun avulla nostettiin esiin sekä haastattelusta että kyselylomakkeen avointen kysymysten aineistosta tutkimuskysymyksiin liittyviä ja niitä valottavia teemoja. Näitä verrattiin teoriapohjaan ja pohdittiin myös suhteessa määrälliseen analyysiin. Analyysiosuus ja tutkimustulokset esitellään alempana luvussa 5. Tutkimuksen aineiston tulkinnassa on huomattava myös vaskisoiton teorian kytkeytyminen analyysiin (Eskola & Suoranta 2000, 175).

4.3 Kysely

Kysely on käytännöllinen aineistonkeruumetodi, kun tavoitteena on tavoittaa laajempi kohde-ryhmä. Kysely voidaan toteuttaa postitse tai sähköisesti. Kyselyssä kysymykset ovat standardisoituja, eli kaikilta osallistujilta kysytään tismalleen samat kysymykset. (Vilka 2007, 28.) Kyselyä luodessa sen luotettavuus on pidettävä mielessä, sillä kysymysten muotoilu sekä vastausmuodot vaikuttavat kyselystä saataviin tuloksiin. Mitä enemmän kysymyksissä on tulkinnanvaraa, sitä vähemmän luotettavaa aineistoa kysely tuottaa. (Valli 2018, 93.) Monivalintakyselyissä on huomioi-

tava, että liian suppeissa vastausmahdollisuuksissa vastauksista jää pois paljon tietoa ja data vääristyy (Valli & Perkkilä 2018, 122). Toisaalta liian laajat vastausmahdollisuudet lisäävät väärinymmärryksen vaaraa vastausten analysoijalle (mts. 121).

Kyselyitä laatiessa on myös huomioitava niiden kiinnostavuus. Kyselyn osallistumisprosentti jää matalaksi, jos kysely on esimerkiksi liian pitkä, kysymykset ovat epäselvästi muotoillut tai jos kysely yleisesti vaikuttaa epäammattimaiselta. On tärkeä, että kyselyssä tulee selkeästi esille mitä tutkitaan ja minkä takia, sillä juuri ketään ei kiinnosta osallistua turhalta vaikuttavaan kyselyyn. (Valli 2018, 94–95.) On itsestään selvää, että mitä pienemmäksi kyselyn osallistumisprosentti jää, sitä vähemmän dataa kysely tuottaa, eikä tuloksista voi välttämättä tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin suukappale- ja huulipäristelyharjoitusten hyötyjä trumpetin alkeisopetuksessa tekemällä Webropol-pohjainen kysely, joka lähetettiin suurelle joukolle kokeneita trumpettipedagogeja. Kyselyn kohderyhmä rajattiin Suomen musiikkiopistojen ja konservatorioiden trumpettiopettajiin, sillä tutkimus keskittyi harjoitusten hyötyyn alkeisopetuksessa. Alkeisopetuksella viitataan kaikenikäisten aloittelijoiden opetukseen. Kysely toteutettiin sekä suomeksi ja ruotsiksi, jotta mahdolliset väärinymmärrykset minimoitaisiin ja jotta kyselyyn vastaavilla olisi mahdollisuus vastata avoimiin kysymyksiin mahdollisimman luonnollisesti itselleen parhaiten luonnistuvalla kielellä.

Kysely koostui kolmesta osiosta, joissa oli sekä monivalintakysymyksiä että vapaamuotoisia kysymyksiä. Ensimmäisessä osiossa kartoitettiin opettajien suukappale- ja päristelyharjoitusten käyttöä yleisesti trumpettioppilaiden alkeisopetuksessa. Toisessa osiossa kysyttiin syventäviä kysymyksiä suukappalepäristelyharjoitusten hyödyistä ja mahdollisista haittapuolista, ja kolmannessa osiossa kartoitettiin huulipäristelyharjoitusten hyöty- ja haittapuolia. Kaikissa osioissa suurin osa kysymyksistä olivat monivalintakysymyksiä, mutta jokaisessa osiossa oli myös avoimia kysymyksiä. Näiden tarkoituksena oli antaa vastaajalle mahdollisuus tarkentaa vastauksiaan ja tarkemmin kertoa näkemystään aiempiin kysymyksiin liittyen. Kyselyn monivalintakysymyksissä hyödynnettiin Likertin järjestysasteikkoa. Asteikko toimii siten että kun asteikossa liikutaan keskiöstä yhteen suuntaan, samanmielisyys vähenee ja toiseen suuntaan samanmielisyys kasvaa (Vilka 2007, 46). Tässä kyselyssä hyödynnettiin 5-portaista asteikkoa.

1. Täysin eri mieltä
2. En juurikaan samaa mieltä
3. Osittain samaa mieltä
4. Melkein samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä
0. En osaa sanoa.

Saatekirje, johon oli liitettynä linkki kyselyyn, lähetettiin trumpetinsoiton opettajille, joiden sähköpostiosoitteet oli julkaistu musiikkiopistojen tai konservatorioiden julkisilla verkkosivuilla. Opettajien oppilaitosten tiedot haettiin Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäsenoppilaitosten listalta (Suomen musiikkioppilaitoksien liitto 2023). Vaikka listalla ei kaikkia suomalaisia musiikkikouluja olekaan, on se kuitenkin laaja ja kattava, ja siten kyselyn kohderyhmän kartoituksessa perusteltu. Joidenkin opettajien sähköpostiosoitteita ei kuitenkaan ole julkaistu musiikkiopistojen tai konservatorioiden julkisilla sivuilla. Näissä tapauksissa kysely lähetettiin opettajalle kyseisen oppilaitoksen rehtorin kautta asianmukaisesti, tutkimussuunnitelma esittäen ja tutkimuslupaa pyytäen.

Vilka (2007, 51) määrittelee perusjoukon olevan tutkimuksen tutkittava kohdejoukko, ja otantamenetelmän tarkoittavan tapaa tai metodia, jolla perusjoukosta valitaan havaintoyksiköt. Tämän opinnäytetyön kyselyn perusjoukko koostui kaikista Suomen musiikkiopistoissa ja konservatorioissa opettavista trumpettipedagogeista ja otantamenetelmänä käytettiin kokonaisotantaa, eli koko perusjoukko otettiin mukaan tutkimukseen. (Mts. 52.) Kyselyyn osallistui suunnilleen 40 % heistä. Tämä otos, eli havaintoyksiköiden joukko, edusti kuitenkin aika hyvin perusjoukkoa ja oli tarpeeksi iso, jotta tuloksia pystyi hyödyntämään tutkimuskysymyksen tarkastelussa (mts. 51).

Kyselyn aineistoa analysoitiin määrällistä tutkimusmetodia hyödyntäen. Vilkan (2007) mukaan määrällisessä tutkimusmenetelmässä pyritään löytämään tutkimusdatasta säännönmukaisuuksia, joita verrataan teoriapohjaan ja teoreettisiin käsitteisiin. Vastauksista ilmeneviä teemoja analysoitiin ja pyrittiin täsmentämään ja tarkentamaan teoriapohjan valossa. (Mts. 25.) Webropol-järjestelmä laski automaattisesti jokaisen vastausvaihtoehdon suhteellisen frekvenssin, mutta vastausvaihtoehtojen frekvenssi ja moodi laskettiin erikseen.

Suhteellinen frekvenssi kertoo kuinka suuri prosentuaalinen osuus havainnot ovat kaikista havainnoista (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2019, 41). Kyselyn monivalintakysymyksiä vasta-

datassa tämä tarkoittaa montako prosenttia vastaajista valitsi tietyn vastausvaihtoehdon. Frekvenssillä tarkoitetaan tilastotieteissä lukumääriä aineistossa, ja moodi on se luokka tai arvo, jolla on korkein frekvenssi (mts. 39, 71).

Tässä tapauksessa frekvenssillä tarkoitetaan moniko vastasi kyselyssä tietyn vastausvaihtoehdon ja moodilla tarkoitetaan mitä vastausvaihtoehtoa vastattiin eniten. Kuten edellä luvussa 4.2 tuotiin esille, kyselyn avoimien kysymyksien analyysiin käytettiin teemoittelua, eli vastauksia tarkasteltiin aineistosta nousevien tutkimusongelmaa valaisevien teemojen pohjalta. Teemoittelun avulla voidaan nostaa esille tutkimusaineistosta tutkimusongelmaan liittyviä teemoja ja aiheita ja verrata niitä teoriapohjaan (Eskola & Suoranta 2000, 174).

4.4 Eettisyys ja luotettavuus

Martti Grönfors toteaa kirjassaan *Laadullisen tutkimuksen kenttätymenettelmät* (2011) että tutkijalla on eettinen vastuu tutkimustyöstään tieteelle, kanssaihmisille ja tutkimuskohteille. Tämä tarkoittaa mm. että tutkimuksesta ja sen tuloksista ei kuulu aiheutua haittaa tieteen kehitykselle, tai tutkimuksen tutkittaville kohteille (mts. 112). Tämän opinnäytetyön tutkimuksesta ei aiheudu haittaa kenellekään sillä sekä kyselyssä että haastattelussa pätee anonyymisyys. Kyselyyn vastanneiden ja haastatteluihin osallistuneiden nimiä tai yhteystietoja ei kerätä eikä julkaista missään yhteydessä. Kaikki haastattelunauhoitukset poistettiin litteroinnin jälkeen eikä opinnäytetyön sitaateista voi tunnistaa ketään. Grönfors toteaa myös, että tutkija ei saa hyväksikäyttää tutkijan asemaansa, tutkimusta tai tutkimustuloksia hyödyntämään omaa asemaa. (Mts. 112.) Opinnäytetyön toteutuksen tai tutkimuskysymyksen takana ei piile taloudellisia tai poliittisia tavoitteita eikä opinnäytetyön toteuttaja ole sidoksissa mihinkään yritykseen tai poliittiseen puolueeseen.

Arja Kuula (2011) toteaa, että tutkimukseen osallistuvia on aina tiedotettava, miksi tutkimusta tehdään, mitä ja ketä tutkitaan, ketkä tutkimusta suorittavat ja miten tutkimus toteutetaan. Lisäksi tutkittavia on informoitava osallistumisen vapaaehtoisuudesta, tutkimuksen kestosta sekä tutkimusaineiston käytöstä, käsittelystä ja säilytyksestä, ennen tutkimukseen osallistumista (mt.). Kuula (2011) toteaa myös, että tutkimukseen osallistuminen on oltava vapaaehtoista, ja tämä täyttyy ainoastaan, kun tutkittaville on annettu tarpeeksi tietoa tutkimuksesta ja sen toteutuksesta ennen tutkimukseen myöntymistä ja tutkittavia on tiedotettu heidän oikeudestansa keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä vaiheessa tahansa ja mistä tahansa syystä.

Kyselyn kohderyhmälle lähetettiin sähköposti, jossa heidät kutsuttiin kyselyyn. Muutamissa tapauksissa opettajat tavoitettiin oppilaitoksen rehtorin kautta, kuten edellä mainittiin. Sähköpostissa heitä tiedotettiin opinnäytetyön tavoitteista, kyselyn kohderyhmästä sekä tutkimuksen tietoturvallisuudesta. Kyselyyn vastattiin anonyymisti eikä kyselyyn osallistuvilta kerätty henkilötietoja missään vaiheessa. Kuulan (2011) mukaan tutkittaville on tiedotettava, onko tutkimus kertaluontoista vai tarkoittaako tutkimukseen osallistuminen useampaan vaiheeseen osallistumista. Opinnäytetyön kyselyn saatekirjeessä kerrottiin, että kyselyyn osallistuminen on kertaluontoista ja osallistuvilla on oikeus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen lomaketta täyttäessä, mutta tutkimukseen osallistumista ei voi perua jälkepäin.

Haastatteluun osallistuville lähetettiin sähköpostitse saatekirje, jossa heitä tiedotettiin opinnäytetyön tavoitteista, tutkimuskysymyksistä sekä tutkimuksen tietoturvallisuudesta. Kirjeessä mainittiin, että haastatteluun osallistuminen on kertaluontoista ja haastatteluun osallistumisen voi keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Kuulan (2011) mukaan tutkittaville on myös kerrottava, miten tutkimus toteutetaan ja mitä laitteita hyödyntämällä. Saatekirjeessä mainittiin myös, että haastattelut toteutetaan etänä, videopuhelusovellusta hyödyntäen ja että haastattelut nauhoitettaisiin sovelluksen omalla tallennustoiminnolla ja puhelimen äänentallennussovelluksella. Ennen kun haastattelut toteutettiin, haastateltavia pyydettiin allekirjoittamaan tietosuoja- ja tutkimukseen suostumislomake. Sekä haastatteluissa että kyselyissä kerätty materiaali hävitettiin tutkimuksen valmistuttua.

Kun suorittaa tutkimusta jonkun organisaation, yrityksen tai yhdistyksen toimintaan tai työntekijöihin on tutkimukseen oltava tutkimuslupa (Kuula 2011). Opinnäytetyön kysely lähetettiin pääosin Suomen musiikkiopistojen ja konservatorioiden opettajille henkilökohtaisesti, oppilaitoksien julkistamien sähköpostiosoitteiden kautta, jolloin tutkimuslupaa ei tarvittu. Kaikkien oppilaitoksien trumpettiopettajien sähköpostiosoitteet eivät kuitenkaan olleet julkisia, jolloin yhteydenotto tehtiin kyseisten oppilaitoksien rehtoreiden kautta. Tutkimuslupa hankittiin näitä tapauksia varten. Opinnäytetyön tutkimusta varten haastateltavia trumpettiopettajia haastateltiin yksilöinä eikä musiikkiopiston tai konservatorion opettajina, joten haastatteluja varten ei tarvinnut tutkimuslupaa.

Aineistonhallinta toteutettiin seuraavasti: haastatteluaineisto kerättiin teemahaastattelumetodilla ja haastattelut nauhoitettiin sekä Zoom-videopuhelusovelluksen tallennusominaisuudella videotiedostoksi että älypuhelimella äänitiedostoiksi. Haastatteluäänitteet litteroitiin tarkasti Word-ohjelmalla. Kyselylomake tehtiin Webropol-järjestelmällä, molemmilla kotimaan kielillä, ja kyselydata käsiteltiin Excel-ohjelmalla. Tutkimusmateriaali tallennettiin huolellisesti ja pidettiin tallessa vain tekijän ulottuvilla. Kaikki tunnistetiedot anonymisoitiin litteroinnissa, ja kaikki haastattelunauhoitukset poistettiin litteroinnin jälkeen. Tutkimuksen kirjoitustyön valmistuttua myös litteroinnit hävitettiin.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioin hyväksi. Tutkimuksen tutkimuskysymys on läpiajattelu ja relevantti, aineistonkeruumenetelmät ovat tutkimuskysymystä nähden juuri sopivat, ja tutkimuskysymykseen ja tutkimusmenetelmiin liittyvään teoriaan on perehdytty kunnolla. Tutkimus toteutettiin noudattaen hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja tutkimusaineistoa käsiteltiin tietoturvallisuutta noudattaen. Tutkimusta varten hankittiin tarvittavat tutkimusluvut, ja tutkimus suunniteltiin kunnolla. Tutkimuksen haastateltavat olivat korkeatasoisia ammattilaisia, joiden erilaiset taustat toivat tutkimukseen tietoa ja osaamista eri näkökulmista. Webropol-kyselyn luotettavuuteen vaikuttaviin haasteisiin kuului, että kyselyn vastausprosentti oli 40 % ja että monivalintakysymyksiä vastaukset saattoivat reflektoida osin pintapuolisesti opettajien näkemyksiä. Tätä kompensoi kuitenkin haastattelut ja niistä kerätty aineisto.

Eskolan ja Suorannan (2000, 210) mukaan tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa suurin osin tutkija itse. Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa, tutkimusaineistoa kerätessä ja analyysiä tehdessä pyrittiin objektiivisuuteen, mutta täydellistä objektiivisuutta ei kuitenkaan pystytty saavuttamaan. Tässä tutkimuksessa tutkijan kokemustausta ja kontaktit vaikuttivat esimerkiksi siihen, mistä aiheesta tutkimusta tehtiin, mitkä tutkimuskysymykset olivat tutkimuksen lähtökohtana, minkälaisia kysymyksiä kyselyssä ja haastatteluissa esitettiin ja mitä kirjallisuutta käytettiin tutkimuksen teoriapohjaan. Voidaan argumentoida, että jos joku muu musiikkipedagogiaa opiskeleva trumpettisti olisi kirjoittanut tämän opinnäytetyön, olisi hän luultavasti esittänyt erilaisia kysymyksiä haastatteluissa ja kyselyissä, haastatellut eri trumpettisteja ja trumpettipedagogeja tai mahdollisesti toteuttanut tutkimuksen eri aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä hyödyntäen. Jos tutkimusta varten olisi haastateltu eri trumpettipedagogeja, olisivat he varmasti antaneet erilaisia vastauksia, sillä

heidän vastauksensa peilaavat heidän kokemustaastaan ja näkemyksiä. Toisaalta, vaikka vastaukset olisivat erilaiset, olisi niiden välillä paljon samankaltaisuuksia, sillä ne perustuvat kuitenkin trumpetinsoittotekniikan ytimeen, jonka pääperiaatteet ovat samat kaikille. Voidaan todeta, että opinnäytetyön tutkimus on vastentahtoisesti subjektiivinen. Toisaalta, kuten Eskola ja Suoranta (2000) totesivat; *”Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti ja sen myöntäminen että tutkija on tutkimuksensa keskeinen tutkimusväline.”* (mts. 210). Opinnäytetyön tutkimuksen lähtökohta perustuu tutkijan kokemustaastaan ja alustaviin näkemyksiin aiheesta, mutta tutkimus pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman objektiivisesti.

5 Tulokset ja pohdinta

Sekä kyselystä että haastatteluista saatiin kerättyä suuri määrä aineistoa. Seuraavissa alaluvuissa aineistoa analysoidaan tutkimuskysymyksien valossa ja verrataan systemaattisesti teoriapohjaan, pohtien mm. päristelyn hyötyjä ja haittapuolia alkeisopetuksessa sekä päristelyn hyötyjä edistyneemmille oppilaille.

5.1 Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt alkeisopetuksessa

Päristelyharjoitusten hyödyistä nousi sekä haastattelu- että kyselyaineistostani esille mm. seuraavia aiheita: rentouden ja oikeanlaisen ansatsin löytäminen, resonanssipisteen löytäminen, keskittymiseen tuleva apu, oikeanlaisen kielenliikkeen (vokaalit) oppiminen, terveen ja hyvän soittoäännekehitys sekä oikeanlaisen puhalluksen kehittäminen. Lisäksi päristelyharjoitusten hyötyihin kuuluu myöskin, että niitä voi hyödyntää lämmittelynä ja virhediagnostisoinnin apuna. Käsittelem näitä aiheita seuraavaksi tämän luvun kappaleissa.

Vaskisoitossa huulten toimintoa voi verrata kaksoisruokolehdykkäsoittimen ruokolehteen (Farkas 1989, 5; Méndez 1961, 7; Gordon 1965, 5). Jos huulet ovat liian tiukasti kiinni, ne eivät ala päriseämään, kun niiden välistä yritetään puhalttaa ilmaa (Gordon 1987, 29). Sama pätee, jos ne ovat liian erillään (Farkas 1989, 22). Haastateltava 2 totesi, että hyödyntämällä matkimista pienten lasten opetuksessa, vältetään tekemästä äänentuoton ja ansatsin oppimista turhan monimutkaiseksi. Matkimalla opettajaa ja päristelemällä huulia, leuka ja suupielet asettuvat luonnollisesti suunnilleen oikeaan asentoon, koska muuten ne eivät saa ääntä tuotettua. Jos suunpielet olisivat venytet-

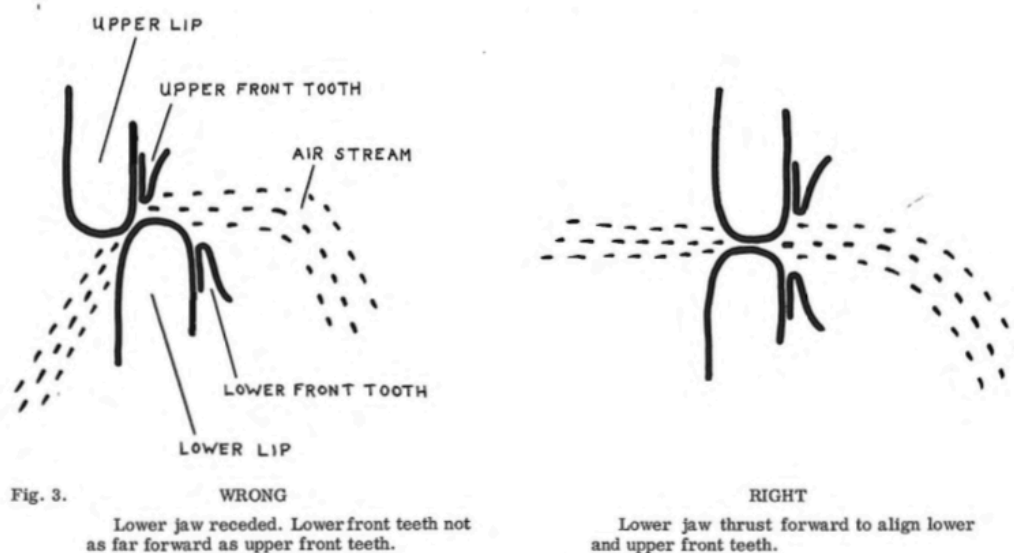
tynä liian erilleen toisistaan tai liian supussa, huulia ei saisi hallitusti pärisemään. Tätä aihetta käsittelee myös Farkas (1989), joka on todennut, että jos huulet ovat liian supussa, poski- ja leukalihakset jäävät rennoiksi ja huulet jäävät pehmoisiksi, jolloin niillä ei saa tuotettua hyvää ääntä. Samoin jos huulet venytetään leveään hymyyn jännittämällä leuka- ja poskilihaksia, suun kehälihas jää rennoksi ja huulet joutuvat venytettyyn olotilaan, jolloin niitä saattaa saada pärisemään, mutta ”ohuella” ja ”kovalla” äänellä. Jos tällaisella ansatsilla soittaa trumpettia, kestävyys kärsii ja äänenlaatu jää huonoksi. (Mts. 13.) Myös Gordon (1965, 5) toteaa, että leveää, hymyn kaltaista ansatsia kannattaa välttää, sillä se ohentaa äänenlaatua ja heikentää kestävyyttä. Webropol-kyselyn vastaajista suurin osa kannattaa ajatusta, että ensimmäiset soittotunnit on hyvä aloittaa huulipäristelyharjoituksilla: 25 % vastanneista oli täysin tätä mieltä, 30 % melkein samaa mieltä ja 25 % osittain samaa mieltä (ks. liite 7).

Ansatsin virhediagnostisointia voi helpottaa myös harjoitusrimmillä (engl. Mouthpiece visualizer, ks. kuvio 2). Kyselyn avoimien kysymysten vastauksissa jotkut mainitsivat käyttävänsä harjoitusrimmiä opetuksessa. Näiden vastanneiden mielestä rimmin etuihin kuuluu, että oppilaat näkevät peilin kautta, miten heidän omat huulet pärisevät reunan sisällä ja saavat kuvan siitä, miten ääntä tuotetaan. Lisäksi opettaja näkee paremmin mitä oppilaat tekevät huulillaan ja kasvolihaksillaan. Sekä Farkas (1989, 6) että Porter (2017, 3) suosittelevat vahvasti harjoitusrimmin ja peilin käyttöä trumpetin ja vaskisoiton alkuvaiheilla. Farkaksen mukaan harjoitusrimmi ja peili ovat aivan välttämättömät välineet vaskisoitonopiskelussa ja sekä opettajan että oppilaan kannattaa hankkia sellaiset (Farkas 1989, 6).

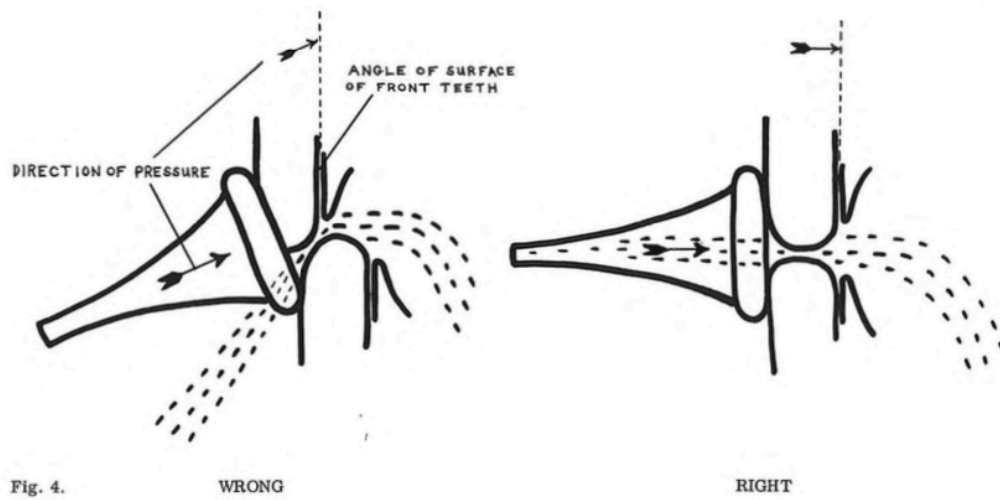
Kyselyn avoimiin kysymyksiin vastanneiden vastauksissa suukappalepäristelyn hyödyistä nousi myös esille, että suukappalepäristely auttaa kehittämään oikeanlaista huuliotetta ja oikeanlaisen ja kokoisen resonanssipisteen, ilman turhia jännityksiä. Eräs kyselyyn vastannut totesi, että suukappaletta päristäessä äänenlaadusta on helposti kuultavissa huulten liiallinen kireys. Eli päristely auttaa diagnostisoimaan ansatsivirheitä, sillä ne kuuluvat päristellessä erityisen hyvin. Farkas (1989, 38) toteaa, että huulten välisen aukon koko ja muoto vaikuttavat oleellisesti äänenlaatuun trumpetinsoitossa. Jos huulten resonoiva aukko on liian litteä, ääni on kireä ja ”räpisevä” ja soitto on helposti ylävireistä. Lisäksi diminuendoja on hyvin vaikea toteuttaa. Jos huulten välinen resonoiva aukko on liian ”avoin”, äänen laatu on ontto ja pehmainen. Tavoitteena on Farkaksen mukaan pyrkiä tasapainoon poski- ja huulilihasten välisessä ”köydenvedossa”, jossa kumpikaan ei ole

voitolla. (Mts. 15.) Kyselyn monivalintakysymysten vastauksissa näkyi selkeästi, että suurin osa kyselyyn osallistuneista kannattaa suukappalepäristelyharjoitusten pitämistä mukana opetuksessa ja että vastaajien mielestä suukappalepäristelyharjoitukset ovat hyödyllisiä trumpetin alkeisopetuksessa. Lisäksi reilusti yli puolet (65 %) vastanneista oli sitä mieltä, että äänenlaatua voi kehittää suukappalepäristelyllä. (Ks. liite 7.)

Yksi kyselyn avoimiin kysymyksiin vastannut opettaja totesi, että trumpettia soittaessa ilma on puhallettava suoraan eteenpäin ja tätä myötä alaleuan tuki on erityisen tärkeä. Tätä ajatusta tukee myös Farkas (1989, 8–9), jonka mukaan puhalluksen kuuluu olla suunnattu suoraan eteenpäin suukappaleeseen. Farkaksen mukaan ilmavirta suuntautuu virheellisesti alaspäin, jos alaleuka on liian takana, sillä tämä aiheuttaa että ylä- ja alahampaat ja ylä- ja alahuulet eivät ole linjassa toisiinsa (Mts. 8; ks. kuvio 5). Tällöin päädytään helposti suuntaamaan myös suukappale alaspäin, jotta suukappaleesta kohdistuva paine jakautuisi tasaisesti ala- ja ylähuulelle (Farkas 1989, 7; ks. kuvio 6). Haastateltava 2:n mukaan huulipäristelyssä leuka menee automaattisesti oikeaan asentoon, jotta huulet saisi pärisemään, joten tätäkin virheasentoa pystyisi korjaamaan mm. huulipäristelyllä.

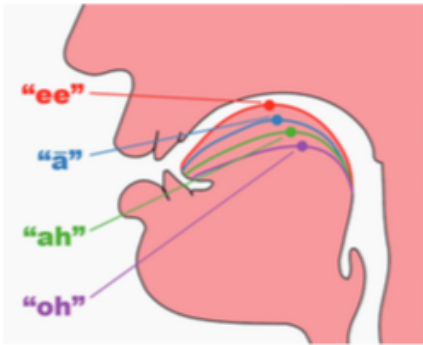
Kuvio 5. Alaleuan virheasento ja oikea asento huulipäristelyssä (Farkas 1989, 8)

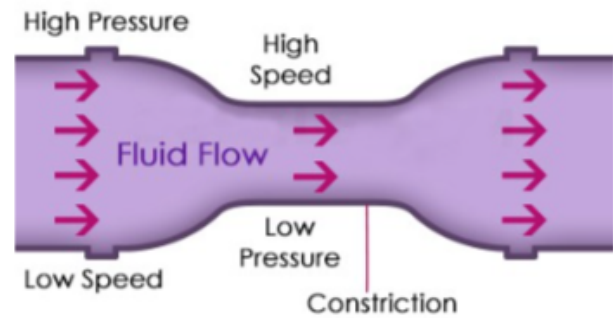
Kuvio 6. Vääränlainen ja suositeltu ansatsi (Farkas 1989, 9)

Haastateltava 2 totesi suukappale- ja huuli päristelyn hyödyistä myös sen, että soitin ei ole läsnä keskittymistä vievänä elementtinä, jolloin oppilas voi keskittyä vain puhallukseen ja äänen tuottamiseen huulten pärinällä. Samaa toteavat myös Ihajoki ja Isokivi (2005, 10) lisäten, että jos päristellään pelkillä huulilla ja suukappaleella ensimmäisillä soittotunneilla, trumpetilla aloittaminen voi tuntua oppilaalle sen jälkeen motivoivalta palkinnolta. Myös kyselyn avoimissa vastauksissa nousi esille se ajatus, että soitin ei vie keskittymistä päristellessä. Yksi vastanneista totesi lisäksi, että päristely on fyysisesti kevyempää oppilaalle sillä soitinta ei tarvitse kannatella, mikä helpottaa erityisesti pienten lasten opetuksessa.

Kyselyn vastauksissa ilmeni myös, että suukappalepäristelyllä pystyy harjoittelemaan vokaalien käyttöä esim. glissando-harjoitusten kautta. Kuten Claude Gordon (1965, 6) on todennut, trumpetinsoitossa kielellä on erittäin tärkeä rooli, sillä kielen tehtävä on artikulaation lisäksi ohjata ilmavirtaa ja vaikuttaa puhallettavan ilman nopeuteen/paineeseen. Laajentamalla tai pienentämällä suun tilaa, nostamalla kielenselkää oo-, aa-, ee- ja ii-ääntiöillä (engl. oh, ah, ä ja ee; ks. kuvio 7), aiheutetaan ilmiö, jota fysiikassa kutsutaan Venturi-ilmiöksi (Porter 2017, 12; ks. kuvio 8). Venturi-ilmiön mukaan virtaavan nesteen tai kaasun (tässä tapauksessa ilman) virtausnopeus suurenee ja staattinen paine vähenee, kun läpikuljettava putki kapenee (Scheaua 2016). Sama ilmiö nähdään, kun laitetaan peukalo puutarhaletkun pään eteen – vesi suihkuua pidemmälle, vaikka vesihanasta ei olla lisätty vedensyöttöä, koska vesi virtaa Venturi-ilmiön myötä nopeammin ahtaamman putkenpään läpi (Porter 2017, 12).

Kuvio 7. Kuvaus suun tilasta ja kielen liikkeestä (Porter 2017, 12)

Kuvio 8. Venturi-ilmiö (Porter 2017, 12)

Gordonin (1965, 6) mukaan se, kuinka korkealle kieltä on nostettava tai laskettava eri korkeuksilla soittaessa, on yksilöllistä ja riippuu siitä minkä muotoinen ja kokoinen suuontelo on. Väittäisin että koska vokaaleja on hyödynnettävä glissandoja ja erilaisia taivutusharjoituksia päristellessä, nämä harjoitukset auttavat oppilaita hahmottamaan kielenselän liikettä ja löytämään itselleen toimivan kielen käytön. Tätä tukee Webropol-kyselyn monivalintakysymysten vastaukset, joissa näkyy, että suurin osa kyselyyn osallistuneita on täysin, melkein tai osittain sitä mieltä, että oppilaan kielitystä kielenkäyttöä voi kehittää suukappalepäristelyllä (ks. liite 7).

Haastatteluista ja Webropol-kyselystä nousi myös esiin, että suukappale ja huulipäristelyä voi hyödyntää lämmittelynä. Haastateltava 1 totesi, että suukappalepäristelyllä voi herätellä ansatsia kevyillä harjoituksilla ennen kuin alkaa soittamaan. Kuuluista trumpettipedagogi Max Schlossberg suositteli opetuksessaan, että suukappaleella tulisi päristellä päivittäin vähintään kaksi minuuttia sekä staccato- että legatoharjoituksia yksiviivaisen g:n ja c:n väliltä ennen kuin alkaa soittamaan (Freistadt 1937, sivunumeroinen esipuhe, Introductory Notes mukaan). Myös tunnettu vaskipedagogi Arnold Jacobs suositteli suukappalepäristelyä lämmittelyksi, mutta hänen mielestään erilaisten harjoitusten sijaan kannattaisi päristellä helpohkoja kappaleita sopivalta äänialalta (Nelson 2006, 29 mukaan).

5.2 Suukappale- ja huulipäristelyn haittapuolet

Sekä haastatteluissa että kyselyssä ilmeni, että suukappalepäristelyn haittapuoliin kuuluu mm. että oppilas oppii helposti ”prässäämään” suukappaleella huulia vasten liian kovaa ja kiristämään kasvolihaksia ja suupieliä liikaa. Haastateltava 2 totesi, että prässäämisen voi estää yksinkertaisesti

pitämällä suukappaleesta kiinni ainoastaan heikomman käden kahdella tai kolmella sormella. Samaa ehdottavat Stamp ja Thompson kirjoissaan – Thompson (2003, 21) suosittelee, että pidetään suukappaletta vasemman ja oikean käden etusormien ja peukaloitten välissä, pitäen suukappaleen shankista kiinni lähellä kuppia, ja Stamp (1978, 3) suosittelee, että suukappaleesta pitää kiinni vasemman käden peukalolla ja etusormella, n. 2,5 cm shankin päästä. Molempien metodien taustalla on ajatus, että tällä tavalla vähennetään riskiä, että suukappaletta painetaan liioitellusti huulia vasten.

Yksi kyselyyn vastannut totesi, että huulipäristely voi johtaa ansatsin ja äänen kireyteen koska suukappaleen reuna ei ole läsnä rajaamassa huulten resonanssipistettä. Tätä ajatusta tukee myös Arnold Jacobs (2006), joka on todennut, että huulipäristelyssä puuttuvan suukappaleen reunan myötä huulia joudutaan puskemaan erilleen ilmapaineella, mikä aiheuttaa liikaa vastusta ja vastapainetta (mts. 30). Haastateltava 2:n mukaan suupielien kiristämistä ei välttämättä kuule suukappaleella tai soittimella soittaessa, ja ongelma ilmenee pelkästään siinä muodossa, että oppilas tekee soittaessaan näennäisesti enemmän työtä kuin tarvitsisi. Haastateltava 2 mukaan tätä voi ennaltaehkäistä varmistamalla, että puhallusnopeus on riittävän nopea ja suukappalepäristelyn soundi on hyvä. Haastateltava 1 mainitsi että hänen oma opettajansa oli opettanut, että huulten suukappaleen sisällä oleva alue kuuluisi olla hyvin rentona, vaikka ansatsiin liittyvät lihakset ovat aktivoituja.

Toinen hyvin tavallinen ongelma suukappalepäristelyssä haastatteluaineiston ja kyselyn vastauksien perusteella on myös se, että oppilailla menee ansatsi ns. tukkoon koska huulia opitaan puristamaan yhteen, ilmaa puhalletaan väkisin turhan voimakkaasti ja ääntä pusketaan soimaan. Tämä liittyy mm. soittimen vastapaineen puuttumiseen suukappaleella päristellessä. Toisaalta kyselyn vastausaineistossa ilmeni myös päinvastainen väite, että vastapaineen puuttuminen suukappaleella päristellessä voi ohjata, erityisesti edistyneempiä oppilaita, soittamaan liian vähäisellä puhalluksella ja liian kovalla suukappaleen paineella. Kirjallisessa lähdeaineistossa ei lukenut vastapaineen puutteen vaikutuksesta opittavaan puhallustapaan, mutta yksi kyselyyn vastannut totesi, että tätä vastapaineen puutetta voidaan kuitenkin korjata mm. ”kotitehdyillä pullovirityksillä” tai UpSound-nimisellä laitteella, joka liitetään suukappaleen päähän. UpSound-laite on pieni muovinen harjoitteluväline, joka luo soitinta vastaavaa vastapainetta (ks. kuvio 9). ”Pullonvirityksen” maininnut tarkoittanee oletettavasti mitä tahansa ”pullo- tai purkkiviritystä” jolla voidaan luoda

vastapainetta suukappalepäristelyyn samalla tavalla kuin UpSound-laite. Vastaavanlaisen laitteen voi luoda esimerkiksi isosta muovisesta kertakäyttökupista, jonka sisälle asettaa kankaalla vuoratuja jogurttikuppeja. Suukappale liitetään kuppiin kannessa olevan pillille tarkoitetun reiän läpi, josta ilma virtaa myös ulos reiän koon myötä.

Kuvio 9. Upsound-laite (Stomvi Usa N.d.)

Opettajan rooli on Haastateltava 1 mukaan erityisen tärkeä suukappaleella päristellessä, sillä oppilaan soittoa on seurattava tarkasti, ja mahdollisiin virheisiin on reagoitava hyvin herkästi, kuten esim. huulten liialliseen kiristämiseen ja suukappaleen prässäämiseen. Tätä mieltä olivat myös 75 % Webropol-kyselyyn osallistuneista trumpettiopettajista (ks. liite 7). Haastateltava 1 totesi, että on tärkeää, että soitto pysyy rentona. Jos suukappale- tai huulipäristely aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä ja soitto vaikeutuu turhaan päristelyllä, on järkevintä jättää päristelyharjoitukset pois. Haastateltava 1 totesi myös, että suukappale- ja huulipäristely ei ole välttämätöntä edistymisen kannalta ja jokainen oppilas on yksilö, jolle opettajan kuuluu pyrkiä löytämään sopivat harjoitukset ja pedagogiset ratkaisut.

Huulipäristelyn ongelmien suhteen nousi esiin hyvin eriäviä mielipiteitä. Yksi kyselyyn vastannut totesi että:

Huulipäristyksellä usein alkeisoppilailla menee ansatsi ns. tukkoon ja trumpettiin puhalletaan huulipärinän jälkeen hyvin voimakkaasti ja prässäten. Huulilla haen mieluummin oppilaiden kanssa hyvää ja luontevaa asentoa, kuin pärinää. Pärinä muodostetaan vasta huulien osuessa suukappaleeseen. (Suukappale- ja huulipäristelyharjoitukset trumpetinsoiton alkeisopetuksessa – kysely asiantuntijoille.)

Kuitenkin Haastateltava 2 sanoi, että hänen kokemuksensa mukaan huulipäristelyllä ei ole mitään haittapuolia, ja että hän käyttää huulipäristelyä hyvin paljon oppilaiden opetuksessa (paljon enemmän kuin suukappalepäristelyä). Jacobs (Nelson 2006, 30) ei suositellut huulipäristelyä koska suukappaleen reuna ei ole läsnä rajaamassa huulia ja huulet puhalletaan erilleen ilmavoimalla aiheuttaen liikaa vastusta ja vastapainetta. Stampin ja Thompsonin opit painottuvat suukappalepäristelyyn, eikä huulipäristelyyn liittyen muutenkaan ole yleisesti paljon kirjallisia lähteitä. Ihajoen ja Isokiven alkeisoppikirjassa (2005, 11–14) ensimmäiset harjoitukset tehdään huulipäristelynä. Tämän jälkeen kirjan seuraavat harjoitukset tehdään suukappaleella, ja vasta näiden harjoitusten jälkeen siirrytään soittimen pariin (mts. 15–17). Webropol-kyselyn monivalintakysymyksissä 55 % vastanneista oli sitä mieltä, että huulipäristelyä voi tehdä liikaa. Toisaalta 40 % oli kuitenkin sitä mieltä, että huulipäristelystä ei ole haittaa trumpettiansatsin kehitykselle (ks. liite 7). Asiasta on vaikea tehdä luotettavia johtopäätöksiä, mutta näkisin näihin eroaviin näkemyksiin perustuen, että tärkeintä on löytää oppilaalle sopivat harjoitukset ja lähestymistavat. Jos huomaa että huulipäristelystä on haittaa oppilaalle, niin sen kannattanee jättää pois ja korvata suukappaleella tai soittimella tehtävillä harjoituksilla.

5.3 Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt edistyneemmille oppilaille

Edellisissä alaluvuissa käsiteltiin mitä kaikkea voidaan kehittää suukappale- ja huulipäristelyllä sekä mitä haittapuolia päristelyllä voi olla. Luvussa 5.1 todettiin että suukappalepäristelyn hyötyihin kuuluu rentouden ja oikeanlaisen ansatsin löytäminen, resonanssipisteen löytäminen, keskittymiseen tuleva apu, oikeanlaisen kielenliikkeen (vokaalit) oppiminen, terveen ja hyvän soittoäänien kehitys sekä oikeanlaisen puhalluksen kehittäminen. Lisäksi harjoituksia voi hyödyntää myöskin lämmittelyyn ja virhediagnostisointiin. Huulipäristelyllä voi helposti opettaa ansatsia aloittelijoille ilman että tarvitsee selittää asioita turhan teknisesti tai monimutkaisesti, ja sillä pystyy myös korjaamaan mahdollisia virheasentoja. Luvussa 5.2 kuitenkin ilmeni, että sekä suukappale- että huulipäristelyllä voi olla erilaisia haittapuolia; suukappalepäristely saattaa aiheuttaa ongelmia kuten huulten puristaminen yhteen, prässääminen, ansatsin tukkoisuus, ilmaa puhalletaan väkisin turhan voimakkaasti, ääntä pusketaan soimaan. Huulipäristely saattaa aiheuttaa myös äänen kireyttä ja ansatsin tukkoisuutta. Tässä luvussa pohditaan miten nämä asiat liittyvät edistyneempiin oppilaisiin.

Haastateltava 1:n mielestä suukappalepäristelystä on hyötyä edistyneemmillekin oppilaille ja soittajille, mutta jokaisen opettajan ja soittajan pitää itse arvioida paljonko päristelyä pitää harjoittelussa mukana. 60 % Webropol-kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että suukappalepäristelyharjoituksista on hyötyä edistyneemmällekin soittajalle (ks. liite 7). Erään Webropol-kyselyn avoimiin kysymyksiin vastanneen trumpettiopettajan mukaan huulipäristelystä tulee itseasiassa ajankohtainen harjoittelun pysyvänä osana vasta kun oppilas on soittanut useamman vuoden, saavuttanut hyvän soittimen perushallinnan ja kehittänyt alkeelliset nuotinlukutaidot. Tämä eroaa Haastateltava 2:n näkemyksestä, että huulipäristelyä kannattaa hyödyntää opetuksessa jo ensimmäisellä oppitunnilla. Nämä eroavat näkemykset saattanevat perustua eroaviin kokemuksiin huulipäristelyn haittapuolista. On mahdoton tehdä yhdensuuntaisia johtopäätöksiä tutkimusdatan ja teoriaperustan perusteella; onko pedagogisesti järkevämpää hyödyntää huulipäristelyä opetuksessa säännöllisesti jo heti ensimmäisestä soittotunnista lähtien tai vasta oppilaan edistyttyä. Tähänkin asiaan sopii kuitenkin mielestäni Haastateltava 1:n toteamus, että jokainen oppilas on yksilö ja että se, kuinka paljon tiettyjä harjoituksia tai päristelyä hyödyntää opetuksessa, kannattaa suhteuttaa oppilaan tarpeisiin.

Webropol-kyselyn vastaajista ylivoimaisesti suurin osa (90 %) kertoo pitävänsä suukappalepäristelyharjoituksia mukana opetuksessaan ensimmäisten tuntien jälkeen myös jatkossakin. Suurin osa vastaajista (lähes 80 %) toteaa hyödyntävänsä myös huulipäristelyä opetuksessaan oppilaan edistyessä alkeistasolta eteenpäin. Vastauksista ilmeni myös, että vain 10 % vastaajista on sitä mieltä, että suukappalepäristely kannattaa korvata soittimella tehtävillä harjoituksilla. 45 % vastanneista koki, että asia riippuu oppilaasta ja tasan 45 % oli sitä mieltä, että päristelyä ei kannatta korvata soittimella. (Ks. liite 7.) Haastateltava 1 totesi, ettei usko etteikö päristelyä voi korvata soittimella, mutta tärkeintä on että jokaiselle oppilaalle pyritään löytämään heille sopivimmat ja toimivimmat harjoitukset ja ratkaisut. Hän totesi myös, ettei usko suukappale tai huulipäristelyn olevan edellytys soittotaitojen kehitykselle.

6 Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää suukappale- ja huulipäristelyharjoitusten hyötyjä alkeisopetuksessa ja ansatsin kehittämisessä. Tutkimuksessa keskityttiin selvittämään mitä kaikkea voidaan kehittää ja oppia huuli- ja suukappalepäristelyharjoituksilla, ja kannattaako päristelyhar-

joituksia hyödyntää trumpetin alkeisopetuksessa. Opinnäytetyön kohderyhmä on vaski- ja erityisesti trumpettiopettajat. Tutkimus suoritettiin lähettämällä Webropol-kysely Suomen musiikkiopistojen ja konservatorioiden trumpettiopettajille sekä haastattelemalla kahta pitkän kokemustaustan omaavaa alan ammattilaista.

Tutkimuksessa ilmeni että suokappale- ja huulipäristelyllä on sekä hyöty- että haittapuolia. Suokappalepäristelyllä voidaan oppia muodostamaan ja kehittämään ansatsia sekä useita erilaisia aspekteja trumpetinsoitontekniikassa. Suokappalepäristelyllä voidaan kehittää ansatsin lisäksi mm. hengitystä, puhallusta, tukea, vokaalien käyttöä, intonaatiota, artikulaatiota ja äänen laatua. Lisäksi suokappalepäristelyllä voidaan helpottaa ansatsin virhediagnostisointia ja suokappaletta päristellessä soitin ei ole läsnä keskittymistä häiritsevänä elementtinä. Kyselyn vastauksista ilmeni, että mahdollisia haittapuolia ovat mm. seuraavat: ansatsi voi mennä tukkoon, oppilas voi oppia virheellisiä soittokäytäntöjä kuten huulten puristaminen yhteen, niiden virheellinen kiristäminen sekä liian vähäinen tai runsas puhaltaminen suokappalepäristelyssä puuttuvan soittimen vastapainen takia. Lisäksi oppilas saattaa alkaa painamaan eli ”prässäämään” suokappaletta liian kovaa huulia vasten. Haastateltavat totesivat, että opettajan rooli on päristelyharjoitusten ohjauksessa tässä hyvin tärkeä, ja mahdollisiin virheisiin ja ongelmakohtiin on puututtava hyvin herkästi. Prässäämistä voidaan estää mm. pitämällä päristellessä suokappaleesta kiinni pelkästään kahdella sormella.

Huulipäristelyn hyötyihin kuuluu mm. että sen kautta on helppo opettaa aloitteleville lapsioppilaille äänentuoton ja ansatsin alkeita. Haastateltava 2:n mukaan huulilla päristellessä leuka menee luonnollisesti oikeaan asentoon sillä muuten ei huulia ei saa pärisemään. Lisäksi ilmaa on puhallettava kunnolla, jotta ääntä saa tuotettua huulilla – asia, joka on eduksi trumpetin soitossa. Huulipäristelyn haittapuoliin lasketaan kuitenkin mm. että ansatsi on hyvin erilainen trumpettiansatsiin verrattuna, koska suokappaleen reuna ei ole rajaamassa huulten resonoivaa aluetta. Tämä saattaa aiheuttaa äänen kireyttä ja suupielien virheellistä kiristämistä.

Opinnäytetyön puutteisiin voidaan laskea mm. haastattelijan puutteellinen kokemustausta haastattelujen toteuttajana. Haastatteluista saatu tieto oli arvokasta ja toi tutkimukselle korvaamattonta sisältöä, mutta haastatteluissa jäi moni jatkokysymyksen esittämisen mahdollisuus käyttämättä. Lisäksi myös Webropol-kyselyn tuloksien analyysiä tehdessä oli muistettava, että

vastauksien takana piilevät opettajien pedagogiset näkemykset ja opetusmetodiikat saattoivat osin jäädä pinnan alle. Kyselyssä opettajien ei ollut mahdollista avata heidän opetusmetodiikkaansa syvällisemmin, joten kyselyn vastaukset refleктоivat pintaraapaisun kyselyyn osallistuneiden trumpettiopettajien näkemyksistä suukappale- ja huulipäristelyyn liittyen. Kyselystä saatu aineisto oli kuitenkin arvokasta, sillä korkean osallistumisprosentin myötä vastauksista pystyi tekemään johtopäätöksiä.

Opinnäytetyössä ei käsitelty suukappale- ja huulipäristelyn hyödyntämistä trumpetin alkeisopetuksessa pedagogisesta näkökulmasta. Aiheesta olisi kiinnostavaa tehdä jatkotutkimusta, ja selvittää miten suukappale- ja huulipäristelyä kannattaa lähestyä opetuksessa, minkälaisia harjoituksia kannattaa tehdä aloittelevien oppilaiden kanssa, miten ehkäistä ja korjata erilaisia ansationsongelmia ja miten motivoida oppilaita tekemään harjoituksia, vaikka ne saattavat tuntua hankalilta ja tylsiltä. Ns. leadpipe-päristelyä ei myöskään käsitelty opinnäytetyössä, ja harjoitusrimmin käyttöä käsiteltiin ohimenevästi. Leadpipe-päristelyllä tarkoitan toimintaa, jossa suukappale liitetään trumpettiin mutta soittimen virityskahva irrotetaan, jolloin päristely tehdään suukappaleella soittimen suuputken läpi. Näistä aiheista olisi myös jatkotutkimuksen aineista; olisi kiinnostavaa esimerkiksi verrata suukappale- ja leadpipe-päristelyn hyötyjä ja haittapuolia. Lisäksi, kuten Haastateltava 1 totesi, on monenlaista suukappale- ja huulipäristelyä. On esimerkiksi lämmittelytarkoitukseen tehtävää päristelyä, systemaattista teknistä päristelyä sekä huulten virkeyttä palauttavaa päristelyä. Suukappale- ja huulipäristelyä ei myöskään käsitelty opinnäytetyössä näistä näkökulmista.

Opinnäytetyön tutkimustuloksien perusteella ei voi tehdä yksiselitteistä johtopäätöstä paljonko suukappale- ja/tai huulipäristelyä kannattaa hyödyntää trumpetinsoiton opetuksessa, mutta yksinkertaista ja yksiselitteistä vastausta tuskin ylipäättäen on olemassa. Suukappale- ja huulipäristelyllä on hyöty- ja haittapuolia, joita jokaisen opettajan on arvioitava. Opinnäytetyön hyöty trumpetinsoiton yhteisölle piilee siinä, että opinnäytetyötä voi hyödyntää ajatuksia herättävänä ja reflektoitavana pintana aihetta pohtiessa. Opinnäytetyössä esitellään kattavasti suukappale- ja huulipäristelyn hyöty- ja haittapuolia verraten kyselystä ja haastatteluista esiin nousseita pointteja kokeneiden asiantuntijoiden kirjoittamiin kirjoihin, julkaisuihin ja oppikirjoihin. Toivon opinnäytetyön herättävien ajatuksia ja toimivan myös hyödyllisenä johdantona aiheeseen aloitteleville trumpetinsoiton opettajille. Yksi tärkeimmistä opinnäytetyössä esille nousseista pointeista on, että jokainen oppilas on yksilö ja soitonopetus on joustavasti suunniteltava aina heidän teknillisten ja

soitannollisten tarpeiden mukaan. Oppilaita ei voi eikä kannata asettaa yhteen ja samaan muottiin ja opettaa heitä jollain opitulla kaavamaisella tavalla huomioimatta ollenkaan heidän yksilöllisyyttä. Suukappale- ja huulipäristely ovat vain kaksi monesta työkalusta trumpetinsoitonopettajan työkalupakissa, jota opettaja voi käyttää opetuksessa.

Lähteet

- Arban, J. B. 1982. Arban's complete conservatory method for trumpet. New York: Carl Fischer Inc.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. p. Tampere: Vastapaino Oy.
- Farkas, P. 1989. The Art of Brass Playing. Atlanta: Wind Music Inc.
- Freistadt, H. 1937. Max Schlossberg – daily drills and technical studies for trumpet. Stonington: M. Baron Company. USA.
- Gordon, C. 1965. Systematic approach to daily practice - for trumpet. New York: Carl Fischer Inc.
- Gordon, C. 1987. Brass playing is no harder than deep breathing. New York: Carl Fischer Inc.
- Griffin, A. D. 2012. Buzz to Brilliance. A beginning and intermediate guide to trumpet playing. New York: Oxford University Press.
- Grönfors, M. 2011. Laadullisen tutkimuksen kenttätömenetelmät. Hämeenlinna: SoFia–Sociologi–Filosofiapu Vilkka. Viitattu 29.4.2023. http://vilkka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu: 5.5.2023. <https://www.storytel.com/fi>, Storytel.
- Hylkema, J. 2019. A beginner's guide to mouthpiece anatomy. Dennis Wick yrityksen blogi. Julkaistu 19.8.2019. Viitattu 25.8.2022. <https://www.dansr.com/wick/resources/a-beginners-guide-to-mouthpiece-anatomy>.
- Hyytinen, T. 2018. Soiva keho – Uusi metodi muusikoille kehon ja mielen harjoittamiseen. Helsinki: Blosari.
- Ihajoki, S. & Isokivi, T. 2005. Mortti Monsterin hurja trumpettikoulu. Helsinki: Uncle Bop.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.
- Karjalainen, K. 2015. Trumpettikirja – osa 1, trumpetinsoiton alkeet ja perusharjoittelu. 3. p. Lahti: Kari Karjalainen Music Oy.
- Karjalainen, K. 2018. Soitinoppi. 2. p. Lahti: Kari Karjalainen Music Oy.
- King, D. R. 2004. An analysis and comparison of the brass methods by James Stamp, Donald Reinhardt, Carmine Caruso, and Claude Gordon. Tohtorin väitöskirja. Ohio: The Ohio State University.
- Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 2 p. Tampere: Vastapaino. Viitattu 27.4.2023. <https://janet.finna.fi>, Ellibslibrary.
- MacBeth, C. 1968. The original Louis Maggio system for Brass. Burbank: Maggio Music Press.

- Méndez, R. 1961. Prelude to brass playing. New York: Carl Fischer Inc.
- Nelson, B. 2006. Also sprach Arnold Jacobs – A developmental guide for Brass Wind musicians. Mindelheim: Polymnia Press.
- Nummenmaa, L., Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2019. Tilastollisten menetelmien perusteet. 5. p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Pagliari, M. 2016. The brass instrument owner's handbook. Lanham: Rowman & Littlefield co.
- Porter, C. 2017. How to Form a Trumpet Embouchure. New York: Porter House Press.
- Scheaua, F. D. 2016. Theoretical Approaches Regarding the VENTURI Effect. HIDRAULICA 3, 69-72. Viitattu 6.5.2023. <https://hidraulica.fluidas.ro/2016/nr3/69-72.pdf>.
- Seppänen-Järvelä, R., Åkerblad, L. & Haapakoski, K. 2019. Monimenetelmällisen tutkimuksen integroivat strategiat. Yhteiskuntapolitiikka-lehti, 84, 3, 332-339. Viitattu 8.6.2022. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019061220179>.
- Stamp, J. 1978. Warm-ups + Studies – trumpet or cornet/flugelhorn. Vuarmarens: Editions Bim.
- Stomvi Usa N.D. UpSound. Viitattu 2.3.2023. <https://stomvi-usa.com/product/upsound/>.
- Suomen musiikkioppilaitoksien liitto. 2003. Jäsenoppilaitokset. Viitattu 2.4.2023. <https://www.mu-sicedu.fi/sml-pahkinankuoressa/jasenoppilaitokset/>.
- Thompson, J. 2003. The buzzing book – complete method. Vuarmarens: Editions Bim.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Valli, R. 2018. Aineistonkeruu kyselylomakkeella. Julkaisussa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Toim. R. Valli. 5. p. Jyväskylä: PS-kustannus, 92–116.
- Valli, R. & Perkkilä, P. 2018. Sähköinen kyselylomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Julkaisussa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Toim. R. Valli. 5. p. Jyväskylä: PS-kustannus, 117–128.
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Liitteet

Liite 1. Etukäteissähköposti haastateltaville

Otsikko: Suukappale- ja huulipäristelyharjoitukset trumpetinsoiton alkeisopetuksessa – haastattelu

Hei,

Olen Ulrika Buss, neljännen vuoden musiikkipedagogiopiskelija Jamkissa ja teen tässä parhaillaan opinnäytetyötä suukappale- ja huulipäristelyn hyödyistä trumpetin alkeisopetuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää päristelyn hyötyjä ja mahdollisia haittapuolia, mitä kaikkea voidaan kehittää ja oppia huuli- ja suukappalepäristelyharjoitusten avulla sekä minkä takia päristelyharjoituksia kannattaisi hyödyntää trumpetin alkeisopetuksessa.

Soitonopettajani ja opinnäytetyöohjaajani _____ olikin sinuun yhteydessä aiemmin ja kysyi jos sinua kiinnostaisi osallistua haastatteluun. Haastattelu toteutettaisiin tosiaan etänä, joko Zoom tai Microsoft Teams videopuheluohjelmaa hyödyntäen, ja haastattelu tallennettaisiin sekä videopuheluohjelman tallennusominaisuutta hyödyntäen ja iPhone puhelimeni ääntä tallennussovelluksella.

Liitän tähän sähköpostiin sinulle allekirjoitettavan tietoturvalomakkeen, jossa lukee kaikki haastattelun ja tutkimuksen tietoturvasuhteeseen liittyvät asiat. Kuvan allekirjoitetusta lomakkeesta voi lähettää minulle sähköpostiosoitteeseen _____, Jamkin Turvapostia hyödyntäen (_____). Lisää tietoa turvapostista saa osoitteesta _____.

Haastattelu on muodoltaan teemahaastattelu, eli minulla on valmiit haastattelukysymykset mutta muuten keskustelu on vapaamuotoista. Liitän tähän sähköpostiin myös haastattelukysymykset, niin voit halutessasi tutustua kysymyksiin etukäteen.

Olisiko sinulla aikaa haastattelulle joskus tulevalla tai sitä seuraavalla viikolla (v. 3 tai 4)?

Ystävällisin terveisin,
Ulrika Buss

Liite 2. Etukäteissähköposti Webropol-lomakkeeseen vastaajille

Otsikko: Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt trumpetin alkeisopetuksessa – osallistu kyselyyn

Hyvä vastaaja,

tämä saatekirje ja Webropol-kyselylomake on tarkoitettu Suomen konservatorioissa ja musiikkiopilaitoksissa opettaville trumpettiopettajille. Kyselyn aiheena on suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt trumpetin alkeisopetuksessa, ja tarkoituksena on selvittää mitä kaikkea päristelyharjoituksilla voidaan kehittää ja oppia sekä minkä takia päristelyharjoituksia kannattaa hyödyntää alkeisoppilaiden opetuksessa. Olen neljännen vuoden musiikkipedagogiopiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulussa ja tämä kyselytutkimus on osa opinnäytetyötäni.

Osallistumiseen kyselyyn on arvokasta ja tärkeää tutkimuksen onnistumisen kannalta, ja vastaamalla autatte kehittämään trumpetinsoiton pedagogiikkaa Suomessa. Kysely on avoinna 05.10.–23.10.2022.

Tietosuojailmoitus

Vastaamalla Webropol-kyselyyn, joka löytyy linkkinä tämän saatekirjeen lopusta, annatte suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Vastaaminen on vapaaehtoista, ja tutkimukseen osallistumisen voitte halutessanne milloin vain keskeyttää. Vastaaminen vie n. 15 minuuttia. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja ja vastaaminen tapahtuu anonyymisti. Kyselyn avointen kenttien vastaukset anonymisoidaan. Vastausaineisto tallennetaan Jamkin suojatulle palvelimelle, ja aineisto on ainoastaan tutkimuksen toteuttajan käytössä. Aineistoa ei luovuteta kolmannelle osapuolelle. Tutkimuksen valmistumisen jälkeen vastaukset hävitetään eikä niitä käytetä muuhun tarkoitukseen.

Yhteystiedot ja linkki kyselyyn

Teidän on halutessanne mahdollista saada tietoa tutkimuksen tuloksista opinnäytetyön valmistumisen jälkeen, keväällä 2023. Jos teillä on tutkimukseen tai kyselyyn liittyviä lisäkysymyksiä, vastaamme mielellämme. Opinnäytetyötäni ohjaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettaja _____, ja minuun voi ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteessa _____

Linkki kyselyyn: _____

Yhteistyöstä kiittäen,
Ulrika Buss
opiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Liite 3. Saatekirje rehtoreille Webropol-kyselylomakkeesta

Otsikko: Suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt trumpetin alkeisopetuksessa – osallistu kyselyyn

Arvoisa _____,

Olen neljännen vuoden musiikkipedagogiopiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, ja suoritan parhaillani kyselytutkimusta osana opinnäytetyötäni. Kyselyn kohderyhmä on Suomen konservatorioissa ja musiikkioppilaitoksissa opettavat trumpettiopettajat, ja aiheena on suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt trumpetin alkeisopetuksessa. Olisiko teidän mahdollista välittää alla oleva saatekirje oppilaitoksenne trumpettiopettajille?

Liitän tähän sähköpostiin allekirjoitetun tutkimuslupalomakkeen sekä osion opinnäytetyöni tutkimussuunnitelmasta, jossa linjaan tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden sekä esittelen aineistonhallintasuunnitelmani. Näitä liitteitä ei tarvitse välittää eteenpäin.

Ystävällisin terveisin,
Ulrika Buss
Opiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Hyvä vastaaja,

tämä saatekirje ja Webropol-kyselylomake on tarkoitettu Suomen konservatorioissa ja musiikkioppilaitoksissa opettaville trumpettiopettajille. Kyselyn aiheena on suukappale- ja huulipäristelyn hyödyt trumpetin alkeisopetuksessa, ja tarkoituksena on selvittää mitä kaikkea päristelyharjoituksilla voidaan kehittää ja oppia sekä minkä takia päristelyharjoituksia kannattaa hyödyntää alkeisoppilaiden opetuksessa. Olen neljännen vuoden musiikkipedagogiopiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulussa ja tämä kyselytutkimus on osa opinnäytetyötäni.

Osallistumisenne kyselyyn on arvokasta ja tärkeää tutkimuksen onnistumisen kannalta, ja vastaamalla autatte kehittämään trumpetinsoiton pedagogiikkaa Suomessa. Kysely on avoinna 05.10.–23.10.2022.

Tietosuojailmoitus

Vastaamalla Webropol-kyselyyn, joka löytyy linkkinä tämän saatekirjeen lopusta, annatte suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Vastaaminen on vapaaehtoista, ja tutkimukseen osallistumisen voitte halutessanne milloin vain keskeyttää. Vastaaminen vie n. 15 minuuttia. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja ja vastaaminen tapahtuu anonyymisti. Kyselyn avointen kenttien vastaukset anonymisoidaan. Vastausaineisto tallennetaan Jamkin suojatulle palvelimelle, ja aineisto on ainoastaan tutkimuksen toteuttajan käytössä. Aineistoa ei luovuteta kolmannelle osapuolelle. Tutkimuksen valmistumisen jälkeen vastaukset hävitetään eikä niitä käytetä muuhun tarkoitukseen.

Yhteystiedot ja linkki kyselyyn

Teidän on halutessanne mahdollista saada tietoa tutkimuksen tuloksista opinnäytetyön valmistamisen jälkeen, keväällä 2023. Jos teillä on tutkimukseen tai kyselyyn liittyviä lisäkysymyksiä, vastaamme mielellämme. Opinnäytetyötäni ohjaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettaja _____, ja minuun voi ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteessa _____

Linkki kyselyyn: _____

Yhteistyöstä kiittäen,
Ulrika Buss
opiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Liite 4. Suomenkielinen kyselylomake

Suukappale- ja huulipäristelyharjoitukset trumpetinsoiton alkeisopetuksessa - kysely asiantuntijoille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Arvoisa vastaanottaja,

tämä kysely on osa opinnäytetyöni tutkimusosuutta, jota suoritan Jyväskylän ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksen tavoite on selvittää suukappale- ja huulipäristelyharjoitusten pitkäaikaisen käytön hyödyt trumpetinsoiton alkeisopetuksessa ja ansatsin kehittämisessä. Tavoitteena on myös selvittää, mitä kaikkea voidaan kehittää suukappale- ja huulipäristelyharjoituksilla ja sitä, kannattaako päristelyharjoituksia hyödyntää trumpetin alkeisopetuksessa. Opinnäytetyössä pohditaan myös päristelyn mahdollisia haittapuolia ja tarkastellaan onko syitä miksi päristelyä mahdollisesti ei kannattaisi tehdä. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää trumpetinsoiton pedagogiikkaa Suomessa, ja kaikki vastaukset ovat tärkeitä.

Kysely

Kysely koostuu sekä monivalintakysymyksistä että täydentävistä kysymyksistä, joihin vastataan vapaamuotoisesti. Aluksi kyselyssä esitetään yleisiä kysymyksiä suukappalepäristelyn ja huulipäristelyn käytöstä opetuksessa, jonka jälkeen seuraa syventäviä kysymyksiä, jotka käsittelevät suukappale- ja huulipäristelyn hyötyjä ja käyttömahdollisuuksia. Kysely on avoinna 05.10.–23.10.2022.

Tietosuojailmoitus

Vastaamalla Webropol-kyselyyn annatte suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Vastaaminen on vapaaehtoista, ja tutkimukseen osallistumisen voitte halutessanne milloin vain keskeyttää. Vastaaminen vie n. 15 minuuttia. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja ja vastaaminen tapahtuu anonymisti. Kyselyn avointen kenttien vastaukset anonymisoidaan. Vastausaineisto tallennetaan Jamkin suojatulle palvelimelle, ja aineisto on ainoastaan tutkimuksen toteuttajan käytössä. Aineistoa ei luovuteta kolmannelle osapuolelle. Tutkimuksen valmistumisen jälkeen vastaukset hävitetään eikä niitä käytetä muuhun tarkoitukseen.

Lisätietoja:

Ulrika Buss

+358 _____

Kiitos ajastanne!

Yleisiä kysymyksiä

Suokappalepäristely

1. Hyödynnättekö aloittelijoiden opetuksessa suokappalepäristelyä? *

- Kyllä, aina
- Kyllä, mutta riippuen oppilaasta
- Ei

2. Pidättekö suokappalepäristelyä mukana opetuksessa jatkossakin, oppilaan edistyessä? *

- Kyllä
- Ei

3. Mitä etuja ja hyötyjä suokappalepäristelyharjoituksista on mielestänne aloittelijoiden opetuksessa?

4. Vastasit 1. kysymykseen, että ette hyödynnä suokappalepäristelyharjoituksia

alkeisopetuksessa. Kerro perustellen, miksi ette hyödynnä ja mitä etuja ja hyötyjä on mielestänne siinä, että harjoituksia tehdään vain trumpettilla?

Huulipäristely

5. Hyödynnätkö aloittelijoiden opetuksessa huulipäristelyharjoituksia? *

- Kyllä, aina
- Kyllä, riippuen oppilaasta
- Ei

6. Pidättekö huulipäristelyharjoituksia mukana opetuksessa jatkossakin, oppilaan edistyessä? *

- Kyllä
- Ei

7. Mitä etuja ja hyötyjä huulipäristelystä on mielestänne aloittelijoiden opetuksessa?

8. Vastasi 5. kysymyksen, että ette hyödynnä huulipäristelyharjoituksia alkeisopetuksessa. Kerro perustellen, miksi ette hyödynnä. Kerro myös perustellen, onko huulipäristelyharjoituksista hyötyä pidemmälle päässeiden opetuksessa?

	Täysin eri mieltä	En ole juurikaan samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Melkein samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Huulipäristelyllä voi kehittää oppilaan ansatsia *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huulipäristelystä ei ole haittaa trumpettiansatsin kehitykselle *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huulipäristelyä ei voi tehdä liikaa *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huulipäristelyä kannattaa yhdistää suukappalepäristelyn kanssa *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huulipäristelyssä käytettävä ansatsi on samanlainen kun trumpettia soittaessa *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kappaleita kannattaa harjoitella soittimen lisäksi myös päristellen pelkillä huulilla *	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Halutessanne voitte tarkentaa tähän yllä esittämiänne vastauksia huulipäristelystä

Kyselyn loppu. Painakaa lähetä kun olette valmis.

Liite 5. Ruotsinkielinen kyselylomake

Buzzing och läppsurrning i undervisning av trumpetelever på nybörjarnivå

 Obligatoriska frågor är markerade med en stjärna (*)

Bäste deltagare,

denna gallup är en del av undersökningen för mitt slutarbete på Jyväskylä yrkeshögskola. Undersökningens målsättning är att utreda fördelarna av regelbunden användning av buzzing- och läppsurrövningar vid undervisning av nybörjar-trumpetelever. I denna gallup används termen buzzing som översättning för finskans "suokappalepäristely" och läppsurrande som översättning för finskans "huulipäristely". Övningarnas fördelar för utveckling av ansats samt vad allt man kan utveckla och lära sig med hjälp av läppsurr- och buzzingövningar undersöks grundligt. I slutarbetet begrundas även möjliga nackdelar relaterade till buzzande och läppsurrande samt orsaker varför dessa möjligen inte skulle lönas att använda i undervisning av trumpetelever.

Gallup

Gallupen består både av flervalsfrågor och kompletterande öppna frågor. I början ställs generella frågor om munstycksbuzzing- och läppsurrövningars användning i undervisning, varpå fördjupande frågor om munstycksbuzzandets och läppsurrandets nyttor och användningsmöjligheter följer. Gallupen är öppen 05.10.–23.10.2022

Integritetsskydd

Genom att svara på Webropol-gallupen, ger Ni Ert godkännande för deltagande i undersökningen. Det är frivilligt att delta i gallupen och ni kan när som helst avbryta deltagandet. Det tar ungefär 15 minuter att svara på frågorna. Ingen personinformation samlas i undersökningen och frågorna svaras anonymt. De öppna frågorna i undersökningen anonymiseras. Allt material sparas på Jamks skyddade server, och materialet är endast tillgängligt för skaparen av undersökningen. Materialet överläts inte till en tredje part. Svaren raderas efter att undersökningen blivit färdig och materialet används inte till något annat syfte.

Mer information:

Ulrika Buss

+358 _____

Tack för Er tid!

Allmänna frågor

Buzzing

1. Använder Ni buzzing-övningar vid undervisning av nybörjarelever? *

- Ja, alltid
- Ja, men beroende på eleven
- Nej

2. Håller Ni buzzing-övningarna med i undervisningen i fortsättningen också? *

- Ja
- Nej

3. Vilka fördelar finns det med att använda buzzing-övningar vid undervisning av nybörjarelever, och vilken nytta har övningarna?

4. Ni svarade på fråga 1. att Ni inte använder buzzing-övningar vid undervisning av nybörjarelever. Specificera varför Ni inte gör det och varför löns det att göra övningar bara med trumpet?

Läppsurrande

5. Använder Ni läppsur-rövningar vid undervisning av nybörjarelever? *

- Ja, alltid
- Ja, men beroende på eleven
- Nej

6. Håller Ni läppsur-rövningarna med i undervisningen i fortsättningen också? *

- Ja
- Nej

7. Vilken nytta finner Ni i att använda läppsur-rövningar med nybörjarelever?

8. Ni svarade på fråga 5. att Ni inte använder läppsur-rövningar vid undervisning av nybörjarelever. Specificera varför inte. Löns det att använda läppsur-rövningar vid undervisning av längre hunna elever?

	Helt av annan åsikt	Mestadels av annan åsikt	Delvis av samma åsikt	Nästan av samma åsikt	Helt av samma åsikt	Vet ej
Elevers andnings- och blåsteknik kan utvecklas med hjälp av buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elevers andningsstöd kan utvecklas med hjälp av buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elevers artikulation och användning av vokaler i trumpetspel kan utvecklas med hjälp av buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buzzing-övningarna har inga nackdelar för trumpetspelande *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Korrekt buzzing-ansats är precis likadan som trumpetansatsen *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elevers sound kan utvecklas med hjälp av buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elevers timing av andning före hen börjar spela en fras kan utvecklas med buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur elever påbörjar toner kan utvecklas med buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elevers musikfrasering kan utvecklas med buzzing-övningar *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buzzing löns att göra med piano *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buzzing kan göras utan piano *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man kan inte buzza för mycket *	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det löns att öva låtar både genom att buzza med munstycke och spela med trumpeten *	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Här kan Ni ge förtydligande kommentarer gällande Era svar om användning av buzzing-övningar

	Helt av annan åsikt	Mestadels av annan åsikt	Delvis av annan åsikt	Nästan av samma åsikt	Helt av samma åsikt	Vet ej
Det löns att öva låtar förutom med instrumentet även genom att läppsurra *	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Här kan Ni ge förtydligande kommentarer gällande Era svar om användning av läppsurr-övningar

Slutet av gallupen. Tryck på skicka när Ni är klar.

Liite 6. Haastattelun runko

Teemahaastattelun runko

Taustatiedot

1. Kauanko olet toiminut trumpettiopettajana?
2. Käyttivätkö omat soitonopettajanne suukappalepäristelyä ja huulipäristelyä opetuksessa sinun trumpetinsoitonopiskelun alkuvuosinanne? Jos käyttivät, niin millä tavalla? Mitä mieltä olet heidän käyttämistään harjoituksista?

Suukappalepäristely

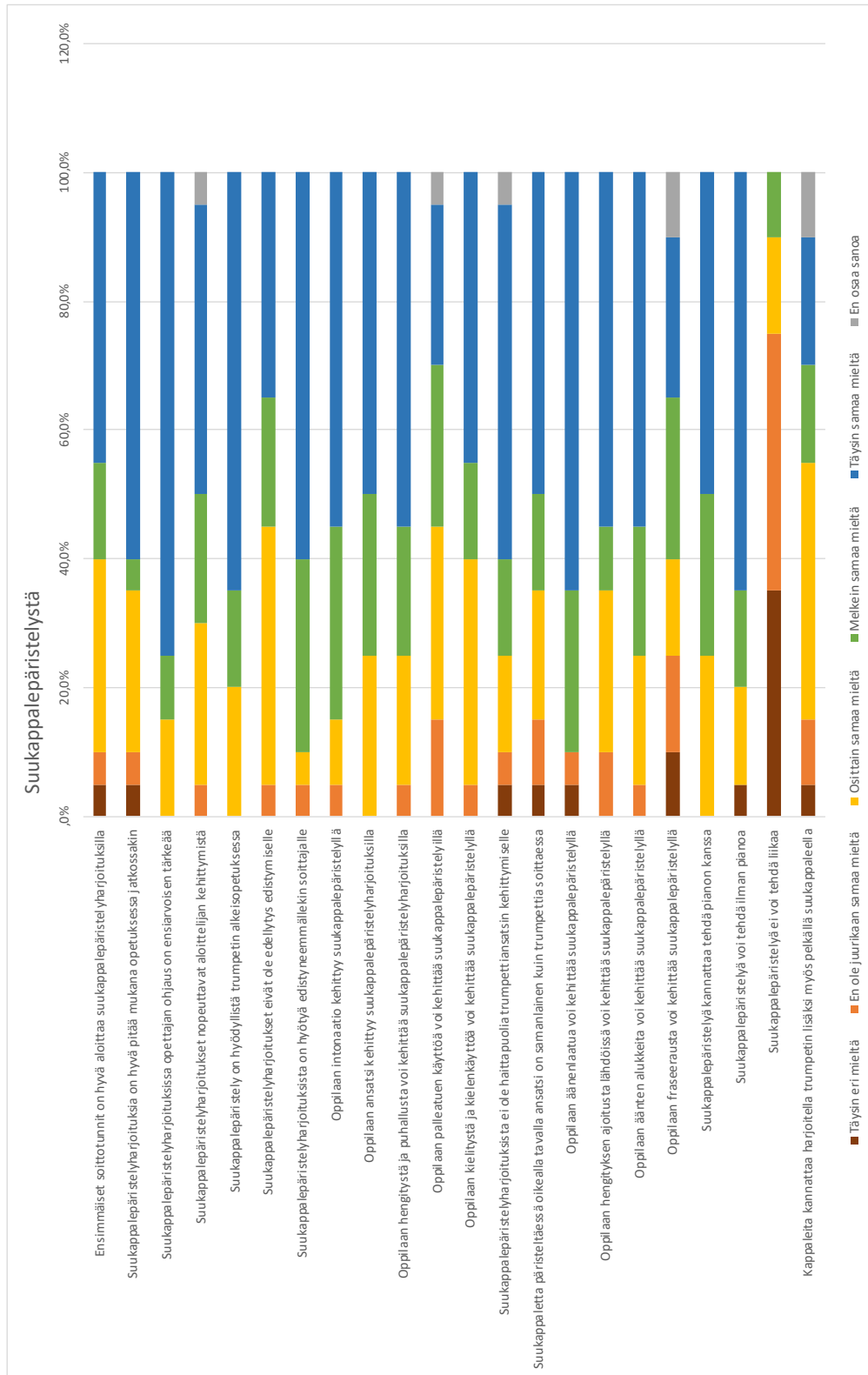
3. Juteltuani alan ihmisten kanssa olen saanut käsityksen että, suukappalepäristelyä käytetään paljon trumpetin alkeisopetuksessa. Mitä mieltä olet suukappalepäristelyn hyödyistä trumpetinsoiton alkeisopiskelussa?
4. Onko suukappalepäristelyllä hyötyjä, joita ei voi korvata soittimella tehtävillä harjoituksilla?
5. Mitä kaikkia trumpetinsoiton osa-alueita voidaan kehittää juuri suukappalepäristelyn avulla?
6. Onko suukappalepäristelyssä haittapuolia tai jopa vaaroja, jotka voivat totuttaa oppilaan tekemään asioita väärin?
7. Mitä mieltä olet, kannattaako suukappalepäristelyä hyödyntää edistyneimpien oppilaiden opetuksessa? Miksi? Miksi ei?

Huulipäristely

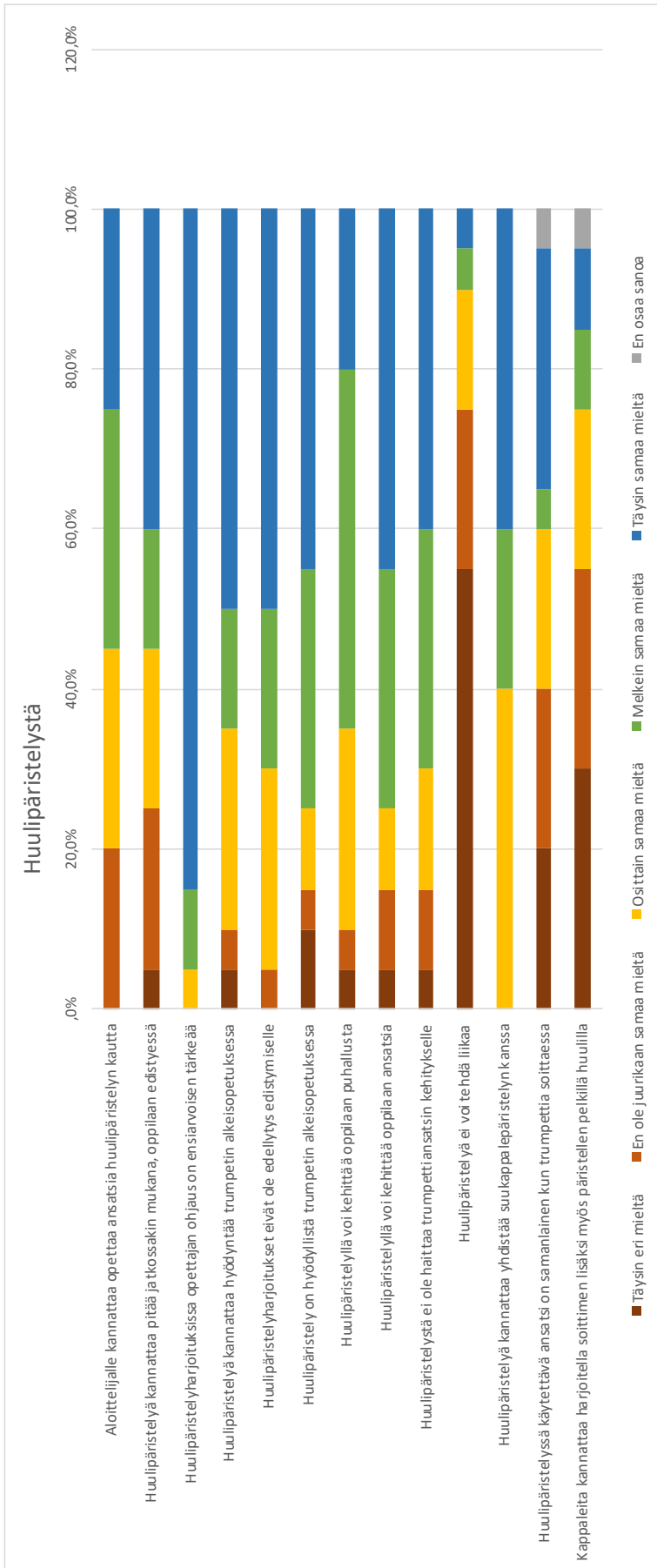
8. Vaskipedagogi Arnold Jacobs suositteli vahvasti suukappalepäristelyä vaskisoitonopiskelussa, mutta oli huulipäristelyn käyttöä vastaan, koska suukappaleen rimmi ei ole läsnä päristelyssä jolloin lihaksien käyttö on erilainen ja huulet on puhallettava erilleen ilman voimalla, minkä tuloksena aiheutuu liikaa vastusta ja vastapainetta. Mitä mieltä olet – kannattaako huulipäristelyä hyödyntää opetuksessa?
9. Onko mielestäsi huulipäristelystä hyötyä trumpetin alkeisopiskelussa?
10. Onko huulipäristelyssä vaaroja tai mahdollisia sudenkuoppia, joihin oppilas voi langeta ja jotka estävät tai hidastavat oppilaan kehitystä?
11. Mitä kaikkia trumpetinsoiton osa-alueita voidaan kehittää huulipäristelyn avulla?
12. Onko vielä jotakin, mitä haluat sanoa suukappale- ja/tai huulipäristelystä nimenomaan trumpetin alkeisopetukseen liittyen?

Liite 7. Webropol-kyselyn monivalintakysymysten tuloksia

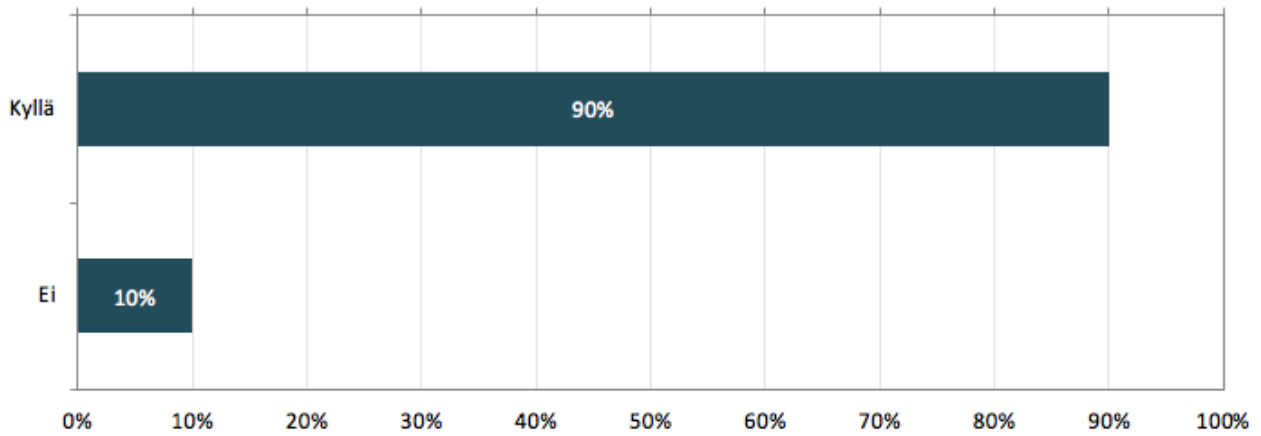
Suokappalepäristely:

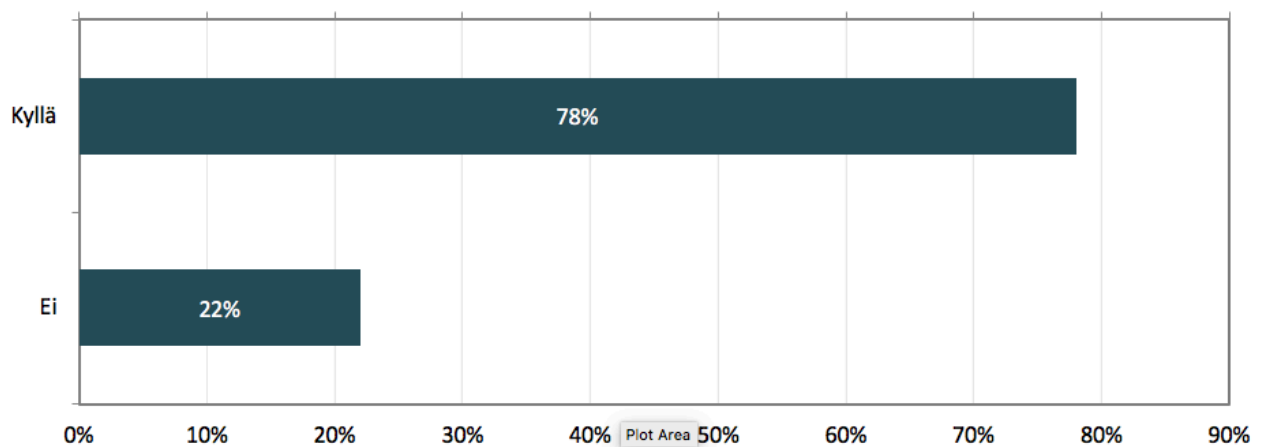
Huulipäristely:

Pidättekö suokappalepäristelyä mukana opetuksessa jatkossakin, oppilaan edistyessä?

Pidättekö huulipäristelyharjoituksia mukana opetuksessa jatkossakin, oppilaan edistyessä?

Kannattaako suokappaleella tehtäviä harjoituksia korvata kokonaan trumpetitilla tehtävillä harjoituksilla?

